

**ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ
(Bala İlçesi Örneği)**

Esra Yıldız

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

EYLÜL, 2018

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 6 (altı) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Esra
Soyadı : YILDIZ
Bölümü : Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği
İmza :
Teslim tarihi : 13.09.2018

TEZİN

Türkçe Adı : Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Bala İlçesi Örneği).
İngilizce Adı : Examination of Secondary School Students' Attitudes Towards Physical Education and Sport Courses (The Case of Bala District).

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Esra YILDIZ

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Esra YILDIZ tarafından hazırlanan “Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Pınar YAPRAK KEMALOĞLU

Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Başkan: Dr. Öğr. Üyesi Pınar YAPRAK KEMALOĞLU

Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Üye: Prof. Dr. Mehmet GÜNAY

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Recep Sürhat MÜNİROĞLU

Antrenörlük Anabilim Dalı, Ankara Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 07/09/2018

Bu tezin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Kıymetli Aileme

TEŞEKKÜR

Burada öncelikle, sürekli açık iletişimde olup gece gündüz tezimin tamamlanması sürecinde emeğini esirgemeyen, olumlu yaklaşımlarıyla beni motive ederek çalışmama tutunmamı sağlayan, bana yol gösteren değerli tez danışmanım Dr. Pınar YAPRAK KEMALOĞLU'na teşekkür ederim.

Yoğunluğu nedeniyle yapılan değişikliğe dek başlangıçta bu tezi birlikte yürüttüğümüz değerli hocam Prof. Dr. Mehmet GÜÇLÜ'ye görüş, yardım ve güvenini esirgemedi bana yol gösterdiği için en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Yüksek lisans eğitimime başladığım günden itibaren ihtiyaç duyduğum her an yardımlarını esirgemeyen, istatistiksel işlemlerde beni yönlendiren, değerli meslektaşlarım Beden Eğitimi öğretmeni Erdağ KARAKUŞ ve Dr. Salih Zeki ŞAHİN'e, çalışmam boyunca fikri her türlü desteği için değerli arkadaşım Dr. Aydın KARAÇAM'a ve her daim maddi, manevi yanımda olan varlığıyla huzur veren biricik arkadaşım Cemal Alpaslan ÖZCAN'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Destek ve yardımlarını esirgemeyen arkadaşlarıma, özellikle çalışmalarım sırasında sevgisini ve maddi manevi desteğini benden hiç esirgemeyen kıymetli aileme, kardeşim Murat YILDIZ, ablalarım Sare Aycan OĞURLU, Ahu Pınar ÖZÇETİN ve evimizin meleği Hüsne Berna YILDIZ'a, en çekilmez anlarımda bile bana her türlü sabrı gösterip her zaman yanımda olan kardeşim, sırdaşım, dert ortağım Duygu YILDIZ ve bu dünyaya gelmemi vesile olan haklarını ödeyemeyeceğim en kıymetlilerim annem Gülay YILDIZ ve babam Yusuf YILDIZ'a teşekkür ederim.

Ve bu araştırmanın asıl mimarı olan öğrencilerime sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Esra YILDIZ

**ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ:
BALA İLÇESİ ÖRNEĞİ
(Yüksek Lisans Tezi)**

**Esra Yıldız
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
AĞUSTOS 2018**

ÖZ

Bu araştırmanın amacı ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi (BE) dersine dair tutumlarını öğrencilerin bazı demografik özellikleri ve çeşitli değişkenleri açısından incelemektir. Araştırmada karşılaştırmalı tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2014–2015 eğitim ve öğretim yılında Ankara ili Bala ilçe merkezindeki liselerde öğrenim gören 188 kız ve 278 erkek öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak öğrencilerin bazı sosyo-demografik ve spora ilişkin bilgilerinden oluşan 16 soruluk bilgi formu ile Güllü ve Güçlü (2009) tarafından geliştirilen “Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesi SPSS 21 ve LISREL 8.8 programları kullanılarak yapılmıştır. İkili karşılaştırmalar için Mann-Whitney Testi, çoklu karşılaştırmalarda Kruskal-Wallis H Testi kullanılmıştır. Genel olarak ortaöğretim öğrencilerinin BE dersine ilişkin tutumları “kararsıza yakın” (kararsız ve katılıyorum arasında; ortalama puanı 3,29) bulunmuştur. Kız ve erkek öğrencilerin tutum puanları arasındaki fark çok anlamlı bulunmuştur ($p=0,01$); erkek öğrencilerin puanları kız öğrencilere göre daha yüksektir. Okul türüne göre, Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinin puanları diğer liselere göre farkı çok anlamlı (daha yüksek) bulunmuştur. Okullarındaki spor alanlarının yeterince kullanabildiğini ifade eden öğrencilerin BE dersine ilişkin tutum puanları kısmen kullanabildiğini ($p=0,043$) ve kullanamadığını ($p=0,004$) ifade edenlere göre yüksek bulunmuştur ve bu farklar çok anlamlıdır. Öğrencilerden, her zaman spor yaptığını ve fiziksel aktiviteye katıldığını belirtenlerin puanı “ara sıra”, “nadiren” ve “hiçbir zaman” cevabını verenlere göre anlamlı

derecede yüksek bulunmuştur ($p=0,002$). Bir kulüpte *bazen* spor yapanların puanları *hiç* yapmadığını belirtenlere göre çok anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur ($p=0,009$). Öğrencilerin bazı demografik özelliklerine, örneğin sınıflarına, yaşlarına, kardeş sayılarına, kardeşlerinin fiziksel aktivite veya spora katılım durumlarına, ebeveynlerinin eğitim düzeylerine, ailelerinin ortalama aylık gelirlerine, üniversite hazırlık kurslarına katılım durumlarına ve anne veya babasının aktif olarak spor yapma durumlarına göre ise tutum puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bununla birlikte bu bulgular içinde de bazı farklar göze çarpmaktadır. Örneğin yaşı en küçük olanların (15 yaş) tutum puanlarının ortalamaları en yüksek bulunurken; yaşı en büyük olanların (18 yaş) ortalama puanları en düşük bulunmuştur. Sonuç olarak bu araştırmada, öğrencilerin spora ilişkin tutumlarındaki farklılıkları açıklamada cinsiyet, okul türü, sporla ilgili katılım, algı veya beklentiler gibi durumlarındaki farklılıkların anlamlı düzeyde belirleyici olduğu ortaya konmuştur. Bu farklılıklara ilişkin toplumsal koşullar ve bunların çeşitli boyutları üzerine açıklık getiren literatür, söz konusu bölgede beden eğitimi ve spor dersine ilişkin hem genel olarak kararsıza yakın tutum düzeyleri hem de bu düzeylerde daha da olumsuz puanlara sahip olan gruplar göz önünde bulundurularak çeşitli düzeylerde çalışmaların yapılmasına ihtiyaç olduğu düşünülmüştür ve tezin sonunda bu yönde öneriler sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Beden Eğitimi, Lise, Serbest Zaman, Tutum, Toplumsal Cinsiyet, Ortaöğretim

Sayfa Sayısı: 83

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Pınar YAPRAK KEMALOĞLU

**EXAMINATION OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS'
ATTITUDES TOWARDS PHYSICAL EDUCATION AND SPORT
COURSES: THE CASE OF BALA DISTRICT**

(M.A. Thesis)

Esra Yıldız

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

AUGUST 2018

ABSTRACT

The aim of the research is to examine the attitudes of secondary school students towards physical education courses and analyze the differences of their attitudes in terms of the some of the variables and students' demographic features. The comparative survey model is used in this study. A total of 466 students (188 female and 278 male) in high schools of Bala district in Ankara during 2014/2015 academic semester participated to this research. An information form developed by the researcher and consists of sixteen questions about students' some socio-demographic and sporting backgrounds, and Attitudes of Secondary School Students towards Physical Education Lesson Scale developed by Güllü and Güçlü (2009) were used as data collection tool in this research. Data analysis is done via using SPSS21 and LISRELL 8.8 programs. Mann-Whitney Test is used for paired comparisons and as for multiple comparisons Kruskal-Wallis H Test is used. Overall, the attitudes of secondary school students towards physical education lesson were found nearly neutral (between neutral and agree; mean score is 3,29). The difference between female and male student's scores were found very significant ($p=0,01$); scores of male students were higher than the girls'. According to school type, Medical Vocational High School students' scores

were found significantly different (higher) compared to students from other high schools ($p=0,01$). Attitude scores of students who expressed that they can adequately benefit from sports facilities were found significantly higher than the students who expressed that they can somewhat use ($p=0,043$) or cannot benefit at all ($p=0,004$) from these facilities. The scores of the students who indicate that they always participate in sports or physical activity were found significantly high compared to ones who said that they participate occasionally, seldom or never ($p=0,002$). The scores of the ones who participate sports in a sports club occasionally were found significantly higher than the ones who expressed they never participate ($p=0,009$). Statistically, there were no significant difference among attitude scores concerning students' some demographic features such as their grades, ages, number of siblings, siblings' states of sports or physical activity participation, parents' education levels, families' average monthly incomes, university preparation courses participation status and mothers' or fathers' case of doing sports actively. However, there were some differences noticed among these findings. For example, while the youngest (15 years old) ones' attitude mean scores were the highest, oldest (18 years old) students' scores were the lowest. As a result, it was revealed in this study that the differences such as gender, school type, sport participation, perception or expectations were significant determinants in explaining the differences regarding attitudes towards physical education courses. It was suggested in the end of the thesis that there is need to work in several levels considering the literature regarding the social conditions and relevant dimensions about these differences as well as the nearly neutral scores towards the physical education courses and the groups that had even lower scores in concerned region.

Key Words	: Physical Education, High School, Leisure, Attitude, Gender, Secondary Education
Page Number	: 83
Supervisor	: Asst. Prof. Pınar YAPRAK KEMALOĞLU

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU.....	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
İTHAF SAYFASI.....	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZ.....	vi
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER.....	x
TABLolar LİSTESİ.....	xii
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiv
BÖLÜM I. GİRİŞ.....	1
BÖLÜM II. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	8
2.1. Eğitim ve Beden Eğitimi	8
2.1.1. Eğitimin Tanımı.....	8
2.1.2. Beden Eğitiminin Tanımı.....	9
2.2. Beden Eğitimi ve Sporun Amaçları.....	10
2.3. Tutum Kavramı.....	13
2.4. Tutumun Öğeleri	16

2.4.1. Bilişsel Öge.....	16
2.4.2. Duygusal Öge.....	17
2.4.3. Davranışsal Öge.....	18
2.5. Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Çalışmaları.....	19
BÖLÜM III. YÖNTEM.....	20
3.1. Araştırmanın Modeli	21
3.2. Araştırma Grubu	22
3.3. Veri Toplama Aracı	23
3.4. Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları.....	23
3.4.1. Açıklayıcı Faktör Analizi.....	23
3.4.2. Doğrulayıcı Faktör Analizi.....	24
3.4.2.1. OÖBETÖ'nün DFA Sonuçları	24
3.5. Veri Analizi Teknikleri.....	25
BÖLÜM IV. BULGULAR VE YORUMLAR	27
BÖLÜM V. SONUÇ VE ÖNERİLER	41
5.1. Tartışma	411
5.2. Öneriler	49
KAYNAKLAR.....	50
EKLER	60
Ek 1. Anket Formu.....	61
Ek 2. Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden Alınan İzin Yazısı	66

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. <i>Araştırmanın Evreni</i>	22
Tablo 2. <i>Ölçeklerin Madde Sayısı, Faktör Analizi ve Güvenirlik Sonuçlar</i>	23
Tablo 3. <i>OÖBETÖ'ye İlişkin DFA Sonuçları</i>	24
Tablo 4. <i>Ortaöğretim Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması</i>	27
Tablo 5. <i>Ortaöğretim Öğrencilerinin Sınıflarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması</i>	28
Tablo 6. <i>Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Türlerine Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması</i>	29
Tablo 7. <i>Ortaöğretim Öğrencilerinin Yaşlarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması</i>	30
Tablo 8. <i>Ortaöğretim Öğrencilerinin Kardeş Sayılarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması</i>	31
Tablo 9. <i>Ortaöğretim Öğrencilerinin Kardeşlerin Fiziksel Aktivite veya Spor Yapma Durumlarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması</i>	32
Tablo 10. <i>Ortaöğretim Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Düzeylerine Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması</i>	33
Tablo 11. <i>Ortaöğretim Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Düzeylerine Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması</i>	34
Tablo 12. <i>Ortaöğretim Öğrencilerinin Ailelerinin Ortalama Aylık Gelirine Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması</i>	35

Tablo 13.	<i>Ortaöğretim Öğrencilerinin Üniversite Hazırlık Kurslarına Katılım Durumlarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması.....</i>	<i>35</i>
Tablo 14.	<i>Ortaöğretim Öğrencilerinin Okullarındaki Spor Alanlarını Yeterince Kullanım Durumlarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması.....</i>	<i>36</i>
Tablo 15.	<i>Ortaöğretim Öğrencilerinin Serbest Zamanlarında Egzersiz ve Spor Yapma Sıklıklarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması.....</i>	<i>37</i>
Tablo 16.	<i>Ortaöğretim Öğrencilerinin Bir Spor Kulübünde Spor Yapma Durumlarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması.....</i>	<i>39</i>
Tablo 17.	<i>Ortaöğretim Öğrencilerinin Anne ve Babasının Aktif Olarak Spor Yapma Durumlarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması.....</i>	<i>40</i>

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

AFA	Açımlayıcı Faktör Analizi
DFA	Doğrulamalı Faktör Analizi
KMÖ	Kaiser Mayer Olkin
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
OÖBETÖ	Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi dersine ilişkin tutum ölçeği

BÖLÜM I

GİRİŞ

Çalışmamızın giriş bölümünde problem durumu, araştırmanın amacı, önemi ve sınırlılıklarına değinilmiştir.

İnsanın canlılığının ilk belirtisi harekettir (Harmandar, 2004, s.87). Bizler dünyaya geldikten sonra süreç içinde ruhen ve bedenen günden güne gelişiriz. Çocuklar bütün gücünü harcayarak büyür, vücudu sürekli hareket eder (Açak, 2006, s.12). İnsan doğasında var olan hareketleri şekillendirerek çocuk yaştan itibaren sosyal uygunluk, zekilik, ruhen ve bedenen kuvvetlilik, cesaret ve disiplin gibi nitelikleri kazandırma beden eğitimi (Balcıoğlu, Özbek & Sungur, 2003). Hareket etmeyi öğrenme ve hareketler yoluyla öğrenmeyi amaçlayan bedenler eğitimi, genel eğitimin amaçlarına hareketler aracılığıyla katkıda bulunmaktadır (Eroğlu, 2011, s.5). Spor az veya çok dakiklik, incelik isteyen beden hareketlerinin doğrudan kendisinden zevk alırken eğlendiren hatta dinlendiren ve genellikle bazı kurallara uyularak yapılan bir eylemdir. (Özbydar, 1986, s.25). Beden eğitimi ve sporun temel amacı, çocukların bilişsel, devinışsel ve duyuşsal gelişimlerini en üst düzeye çıkarmaktır (Tamer,1987, s.9).Eğitimden beklenen bireylerin, gizil güçlerini ve yeteneklerini ortaya çıkarırken üst düzeyde geliştirilmesine yardım etmektir. Çağdaş anlayışa uygun olarak eğitimdeki amacın gerçekleşmesi bireyin, zihinsel eğitimi yanında fiziksel eğitimi ile olasıdır. İşte bu noktada beden eğitimi, genel eğitimin vazgeçilmez bir parçası olmaktadır. (Eroğlu, 2011, s. 6). Beden eğitimi de her öğrencinin hareket kapasitesinin en üst düzeye ulaşmasına yardımcı olmaktadır (Çöndü, 1999, s. 19). Beden eğitimi insanın bir bütün olarak gelişimine eşsiz bir katkıda bulunur. Beden eğitimi, motor becerilerinin ve sağlık gelişiminin ilerlemesini sağlayan okul müfredatının

tek alanıdır. Başka bir alan psikomotor alanındaki gelişmeye bu derecede katkı sağlayamaz (Wuest & Bucher, 1999, s.45). İnsanoğlunun, yaşadığı toplumun kurallarına uyması, çevresindekilerle ilişkilerinin iyi örneğini verebilmesi, dürüst davranan, çevresindekilere yardım eden, insan haklarına saygılı olması, ruhsal ve bedensel yapı itibariyle sağlıklı olmasıyla ilişkilidir. Beden eğitimi, insanın çevresi tarafından kabul görerek sevilen bir kişi olup sosyalleşmesinde ve kişiliğini bulup doğru bir çizgi üzerinde yol almasında büyük rol oynar (Aracı, 2001, s.5). Özetle kişinin ruh sağlığını, beden sağlığını, beden becerilerini geliştirmeye yönelik, gerektiğinde çevresel kurallara dayalı oyuna, jimnastiğe, spora dönük çalışma ve araştırmaların bütününe kapsayan geniş tabanlı bir etkinliğe beden eğitimi denir (Aracı, 2001, s.5).

Okullar ve eğitim kurumları, tüm öğrencilerin yüksek kalitede eğitim almasını sağlamalıdır (Glasser, 1999, s.29). Okullar, çocukların ve gençlerin kendilerini ve kapasitelerini geliştirmeleri için deneyimler sunduğu araçtır (Halsey & Porter, 1963, s. 35). Beden eğitimi faaliyetlerinin okullarda yer bulduğu alan ise beden eğitimi dersidir. Türkiye’de liselerde beden eğitimi dersi genellikle haftada 2 saat zorunlu ders olarak okutulmaktadır. Ayrıca, liselerde beden eğitimi ve spor seçmeli ders olarak da yer almakta; günümüzde 2 saat “beden eğitimi ve spor” dersi “spor ve sosyal etkinlik” seçmeli dersleri kapsamında sunulmaktadır (2017-2018 güncel liste için bakınız: http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_02/21173451_ort_ogrtm_hdc_2018.pdf).

Spor liselerinde ise beden eğitimi ve spor üzerine hem seçmeli hem zorunlu daha fazla ders bulunmaktadır (2017-2018 güncel liste için bakınız: http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_02/21173451_ort_ogrtm_hdc_2018.pdf).

Ortaokul ve liselerde bu dersi alanında uzman beden eğitimi öğretmenleri okutmaktadırlar. Türkiye’de beden eğitimi öğretmenleri bu dersleri Milli Eğitim Bakanlığının hazırlamış olduğu öğretim programına göre uygulamaktadır. İlköğretim ve ortaöğretim beden eğitimi programları Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı bünyesinde çağın gereksinimlerinin gerisinde kalmama ve güncel eğitim uygulamalarını okul süreçlerine yansıtma düşüncesi ile güncellenmektedir (Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, 2004). Türkiye’de öğretim programları 2004 yılında yapılandırmacı öğrenme kuramına göre yeniden düzenlenmiştir. Lise beden eğitimi dersi öğretim programı 2012 yılında düzenlenmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2005). Liselerde beden eğitimi dersi öğretim programında yapılan bu değişiklikle beden eğitimi öğretmenin kullandığı öğretim yöntemleri geliştirilmiş, farklı spor branşlarını uygulama imkânı bulmuş ve daha önemlisi

öğrencinin yaparak ve yaşayarak öğrenmesi sağlanması hedeflenmiştir. Geliştirilen öğretim programları ile birlikte öğrenci artık pasif bilgi alıcı, ya da her türlü bilgiyi kabullenici olmaktan çıkacak, öğretmen ise sadece bilgi kaynaklığı rolünden sıyrılacaktır (Kayıkçı & Sabancı, 2009).

Beden eğitimi dersinin işleyişinde yapılan bu değişikliklerin, diğer pek çok sosyo-kültürel, ekonomik, politik unsur gibi öğrencinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarına da yansıyan etkileri olabilir. Öğrencilerin derse ilişkin tutumları daha olumlu hale gelebileceği gibi daha olumsuz yansımalar da görülebilir.

Trudeau & Shephard, gençlerin beden eğitimi ve spor etkinliklerine yönelik tutumlarının genellikle olumlu ve pozitif yönde olduğunu söylemişlerdir (Trudeau & Shephard, 2005).Beden eğitimi dersine ilişkin öğrenci tutumlarının olumlu olması dersin daha etkili ve verimli işlenmesini sağlayıp dersin hedeflenen kazanımlarına ulaşmasını hızlandırabilir. Aynı şekilde derse olumlu tutum geliştiren öğrencilerin bir sonraki ders etkinliklerine gönüllü olarak katılımlarını sağlayabilir.

Genel anlamda tutum kişiye yöneltilen ve kişinin nesne ile ilgili davranış, duygu ve düşüncelerini ortaya koyan yönelimdir. (Usal, Kuşluvan, 1999,s.25). Tutumlar kişilerin davranışlarını şekillendiren duyuşsal etmenlerdir (Hünük, 2006). Yaşam felsefesi geliştirmeyi barındıran, bir değer sistemi olan dikkat etme ve ilgi duymayla başlayan duyuşsal alan toplumsal değerlerdir. Toplum değere göre yaşar ve birey de bu değerlere sahip olmak zorundadır. Tutumlar belirli noktalarda değerlerden ayrılır. Tutumlar bizleri belirli bir biçimde davranmaya yöneltir. Ancak tutumlar değerler kadar güçlü ve değişmez değildir. Öğretmenine ilgi duyan öğrencinin dersi de sevmesi, öğretmeni sevmeyen bir öğrencinin öğretmenden tepki gördüğünde derse karşı ilgi duymaması farklı tutum benimsediğini ortaya koymaktadır (Genç, 2001, s.2). Öğretmenlerin kişiliğini meydana getiren nitelikler öğrencilere yansımaktadır. Farklı kişilik barındıran öğretmenlerin öğrenciler üzerinde de farklı yansımalar neden olduğu yapılan araştırmalarla kanıtlanmıştır (Özgür'den aktaran Gürbüz, 2003).

Bir bireyin tutumlarının sayısı son derece fazla olmakla beraber sınırsız değildir. Bir nesnenin bireyin çevresinde bulunması tutum oluşması için yeterli değildir. Nesnenin psikolojik bir anlam ifade etmesi gerekir (Aydın, 2002, s.281). Tutumlar boşlukta oluşmaz (Sherif, 1996, s.540). Bir tutumun oluşması, kişinin gruba, kişiye, olaya karşı nötr olmadığı anlamına gelir; bunlar, kişi için olumlu ya da olumsuz anlam taşır. Beklentilere uyan

olaylar kişiyi mutlu ederken, karşıt olaylar ise kişiyi hayal kırıklığına uğratabilir(Sherif, 1996, s.490).Bir tutumunda değişmeye ne derece dirençli olacağı da bunlarla ilgilidir(Aydın, 2002, s.293).Tutum değiştirmede, davranıştan önce onu değiştirecek değişim güdülerinin anlaşılması gerekmektedir(Silah, 2000, s.368). Bir kişi tutumu belirli bir nedenle geliştirir yani bu tutumu onun bir gereksinmesine cevap verir. Gereksinmesi ortadan kalkarsa, tutuma da gerek kalmaz (Kağıtçıbaşı, 1985, s.156).

Tutum dolaylı olarak davranış yoluyla ölçülebilir (Kağıtçıbaşı, 1985, s.113). Tutum şekillenen bir varsayım yani izlenen edimlerin yansımasıdır. Böylece herhangi bir edime göre yorum yapmayı kapsar (Usal, 1999, s.125). Yalın ve açık olarak kişinin davranışları tutumları tarafından belirlenmektedir (Freedman, 1989, s.283). Tutum, karakteristik bir davranış tarzında(sözel veya sözel olmayan) açığa çıkar ve bu davranış tarzına bakılarak ölçülür (Sherif, 1996, s.540). Tutumların belirlenmesinde edimlerin çoğu, sözel davranışlardan oluşan fikir belirtme ve sorulara cevap verme gibi edimlerdir (Kağıtçıbaşı, 1985, s.113). Araştırmalara göre tutumlar her zaman davranışlarla örtüşmemektedir (Aydın, 2002, s.293).

Öğrencilerde eğitim yoluyla gözlenen davranış değişikliklerinin başında yaratıcılığın gelişmesi, bilimsel veriyi kullanabilme, kültürel değerleri öğrenme ve kendine güven duygusunun gelişmesi gelmektedir. Söz konusu değişiklikler öğrenci ile sınırlı kalırken, eğitimin toplumsal açıdan da bazı fonksiyonları olduğu belirtilmektedir. Eğitimin toplumsal fonksiyonlarının başında nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi gelmektedir (Hoşgörür & Taştan, 2007).

Eğitim alanında yakın zamanda yapılan araştırmalar öğrencilerin derse, araç-gereçlere ve öğretmene olan davranışlarına ilişkin oluşturdukları tutumların akademik başarisına yön verdiğini göstermiştir (Hünük, 2006). Değişebilen tutumlar olduğu gibi yenileri de kazandırabilir. Bundan dolayı tutumlara dair ortaya konacak çalışmalar beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yol gösterici olabilir (Demirhan & şişko, 2006)

Kumartaşlı (2009), İlköğretim (günümüz 5-6-7-8. Sınıflar olarak bilinen) ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının ve yaşam doyum düzeylerinin incelenmesini amaçlayan Afyonkarahisar il merkezinde 6 ilköğretim okulunda öğrenim gören 603, 13- 15 yaş grubu İlköğretim öğrenci üzerinde araştırma yapılmıştır. Öğrenciler 6 . 7. ve 8. sınıflarda rastgele (random) yöntemle seçilmiştir. Araştırmada;

1) Beden eğitimi dersine ilişkin ilköğretim öğrencilerinin tutumlarının pozitif olduğu ortaya konmuştur.

2) İlköğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumu cinsiyetlerine, yaşlarına, baba eğitim, anne eğitim, baba meslek, egzersiz ve spor yapma durumuna göre karşılaştırıldığında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur.

3) İlköğretim öğrencilerinin yaşam doyumu düzeyleri ortaya konduğunda, sınıflarına, yaşlarına, hazırlık kurslarına gitme durumu, aylık gelir durumuna göre de anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Kır (2012), Kırıkkale İl Merkezinde Öğrenim Gören İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi amacıyla bir araştırma yapmıştır.

Araştırma sonucunda;

1) Beden eğitimi dersine ilişkin ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin tutumlarının pozitif olduğu ortaya konmuştur.

2) İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin cinsiyetlerine, sınıflarına, oturdukları evlerin sahiplik durumuna, beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

3) İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin spor yapmalarına engel rahatsızlıklarının bulunması durumuna göre, beden eğitimi dersine gösterdikleri ve beden eğitimi öğretmenine ilişkin tutumları arasında, beden eğitimi öğretmenine ilişkin tutumları ve beden eğitimi dersi süresine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

4) İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yaşadığı yerleşim yerine göre ve kardeş sayılarına göre beden eğitimi dersine ilgi açısından, babalarının mesleklerine göre derse ilgi, beden eğitimi öğretmenine ve ders saatine ilişkin tutumları açısından, annelerinin mesleklerine göre beden eğitimi dersine ve beden eğitimi ders saatine ilişkin tutumları arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunmuştur.

5) İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin babalarının ve annelerinin eğitim düzeylerine göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında, beden eğitimi dersine gösterdikleri ilgiyle beden eğitimi ders süresine ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur.

Tavlaş (2011), Erzurum ilindeki ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi amacıyla bir araştırma yapmıştır. Araştırma, eğitim ve öğretimine devam eden 9. 10. 11. ve 12. sınıf öğrencileri arasından rastgele seçilen 1133 öğrenci ile yapılmış, araştırmanın sonucunda ortaöğretim öğrencilerinin tamamına yakınının beden eğitimi dersine karşı olumlu tutum besledikleri görülmüştür.

Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ile ilgili alan yazın incelendiğinde, özellikle ortaöğretim veya ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını inceleyen çalışmaların, yukarıda da örneklendirdiğimiz gibi çeşitli benzer (örneğin anne baba eğitim durumuna göre anlamlı fark bulunması) ve farklı (örneğin cinsiyete göre anlamlı fark bulgusu olan ve olmayan) sonuçları bulunmaktadır. Bu bağlamda, Ankara ili Bala ilçesindeki öğrencilerin beden eğitimi spor dersine ilişkin tutumları ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesi bizim problem durumumuzu teşkil etmektedir.

Yapılan diğer araştırmalardan en belirgin farkı konum itibariyledir; Ankara'nın ilçelerinden Bala'da eğitim gören 9.-10.-11.-12. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine olan tutumlarının incelenmiştir. Ayrıca, benzer araştırmalar daha önce de yapılmakla birlikte, ortaöğretim programı henüz çok yeni değişimlere sahne olduğundan, öğrencilerin yeni programa göre derse ilişkin tutumlarının ne yönde geliştiğinin belirlenmesi Milli Eğitim Bakanlığında beden eğitimi ve spor programı ile ilgi çalışan araştırmacılar açısından önemli olabilir. Öğrenci tutumlarının belirlenmesi, beden eğitimi öğretmenlerinin öğretim yöntemlerini, öğretim materyallerini, okul-çevre ilişkilerinin ders üzerindeki etkisini ve beden eğitimi derslerinin öğretim sürecinde kullanılması öngörülen yeni ve yapılandırıcı yaklaşımların öğretim sürecine etkilerini görmeleri açısından önemlidir. Daha önceki benzer konularda yapılan araştırma sonuçlarının, değişip değişmediği, değişti ise ne ölçüde değiştiğinin belirlenmesi açısından önemlidir.

Böylece bu çalışma, ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının yönünü ve derecesini (a) farklı bir örneklem üzerinde ve (b) öğrencilerin cinsiyet, sınıf, okul türü, yaş, kardeş sayısı, kardeşlerin fiziksel aktivitelere katılım düzeyi, anne ve babasının eğitim, iş ve aktif olarak spor yapma durumları, ailenin ekonomik düzeyi, üniversite hazırlık kursuna katılım durumu, okul spor alanlarını kullanım durumu, okul dışı zamanda egzersiz ve spor yapma durumuna göre incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma sonucunda ulaşılan bulgular ve sonuçlar, ilgili çalışmaların bulgu ve

sonuçlarıyla karşılaştırılarak farklılıklar ve benzerlikler ortaya konulmuş, genel olarak tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde beden eğitimi ve tutumla ilgili temel bilgiler ve daha önce yapılmış çalışmalara yer verilmiştir.

2.1. Eğitim ve Beden Eğitimi

2.1.1. Eğitim

Eğitim İngilizcede “Education” kavramı ile ifade edilir. Bu kavram Latince'den türemiş olmakla beraber, temelinde iki farklı olguyu barındırmaktadır: Bunlardan ilki olan *Educare*, talim terbiye eğitmek anlamı taşırken; *Educere* ise bir şeye doğru yönelmek, bir şeye yükseltmek, çıkarmak, yetiştirmek anlamlarına gelmektedir (Alova & Karaağaç, 1995:194). Arapça temelli “talim ve terbiye” ve “maarif” sözcükleri Türkçedeki “eğitim” kelimesiyle aynı anlama gelmektedir (Gökdoğan, 2011).

Eğitim genel olarak toplumun yansımasını ifade eder. Toplumlar değişim içerisine girdikleri zaman, reformcular eğitim sisteminde de değişime çağırırlar. Eğitilecek kişilerin neyi bilip neyi yapabilmeleri gerektiği ile ilgili yeni kıstaslar belirlenir (Lund & Fortman, 2002). Rönesansın ortaya çıkmaya başlamasıyla değişiklikler eğitime yansımıştır. Geçmişten bugüne Descartes (1596-1650), Johan F. Herbart (1776-1841), John Dewey (1859 - 1952), John Lock (1632-1704), Johan Basedow (1724-1790), Jean Jacque Rousseau (1712-1786), Pestolazzi (1746-1827) ve diğer bilim adamları bu alanda çeşitli araştırmalar yaparak, mevcut eğitim sistemimizin temelini oluşturulmasına hizmet etmişlerdir (Balyan, 2009).

Ozankaya (1975), yaptığı tanımlamada eğitimi; toplumdaki genç üyelerin var olan ekine yetişkin üyelerce bilinçli, düzenli ve amaçlı biçimde hazırlanması olarak ifade etmiştir.

Diğer bir kaynakta yapılan tanımda eğitim, insanoğlunun doğum ile ölüm arasında yaşadığı bir aşamadır. Bahsi geçen aşamada kişilere kapsamlı değer, tutum, beceri ve bilgi kazandırılır. Bireyin bu kazandıkları fark edilebilen davranış değişiklikleri sağlamaktadır (Erden & Fidan, 1998: 12).

Eğitimin tanımlarında dikkat çeken özellikler aşağıda belirtilmektedir:

- Davranış değiştirme sürecini istendik ve kasıtlı yönde gerçekleştirir.
- Kültürlenmedir.
- Kişinin yaşantısı yoluyla gerçekleşir.
- Sosyalleştirmeyi amaçlayan bir olgudur.
- Toplumsal bir olgudur.
- Sistemdir.

Öğretimin en önemli ögesi olan öğrenci, eğitime gereksinim duyan ve bu gereksinimini eğitim kurumlarıyla gideren kişidir (Harmandar, 2004). Ortaöğretim ise Teknik, mesleki ve genel öğretim kurumlarından oluşan, en az üç yıllık eğitim veren temel eğitime dayalı öğretim sistemidir (Taşdemir, Baloğlu & Topcan, 2000, s.40).

2.1.2. Beden Eğitiminin Tanımı

Beden eğitimi, tarihten bugüne, çeşitli şekillerde tanımlanarak, bugünkü şeklini almış bir olgudur. Bu tanımlamalar kişilerin kendi fikirlerine göre farklılıklar göstermesine rağmen modern eğitim anlayışı içerisinde bir bütünün parçaları olmuş ve günümüz beden eğitimi kavramını oluşturmuştur.

Geçmiş dönemlerden günümüze doğru Beden eğitimi tanımları gözden geçirildiğinde önemli referanslardan birisi Williams'dır. Williams'a göre beden eğitimi; “insanların belirli seçilmiş türdeki fiziksel aktivitelerinin toplamıdır.” (Williams'dan aktaran Kalemoglu, 2011). Başka bir tanımda beden eğitimi; “insan hareketleri yoluyla ve insan hareketleri tarafından eğitim” olarak tanımlanmıştır (Kalemoglu, 2011).

Streit beden eğitimini; kişinin davranış, gelişme ve büyüme biçimine göre seçtiği ve fiziksel faaliyetlerin hareket yoluyla sağlandığı bir eğitim olarak tanımlamaktadır (Streit'ten aktaran Çoban & Ünveren, 2007).

Beden eğitimi, fiziksel aktivitelere katılma yoluyla ve bireyin beden eğitiminin hedefleriyle paralel olarak(zihinsel, sosyal, duygusal, bedensel) değişme oluşturma aşamasıdır. “Hareket yoluyla öğrenme” ve “hareket etmeyi öğrenme” eğitimin diğer alanlarından farklı olarak beden eğitimde vardır. Fiziksel hareket yoluyla bireyin eğitilmesine beden eğitimi denir. Temel hareketler, dans, suda yapılan faaliyetler, spor, jimnastik ve hareket etmeyi öğrenmedir. Bireye bedenini en etkili ve verimli şekilde beden eğitimi programları aracılığıyla öğretmek beden eğitiminde temel amaçtır. Hareket vasıtasıyla öğrenmek öğrencilere zihinsel, sosyal ve duygusal yönden pozitif katkı sağlamayı esas alır (Tamer & Pulur, 2001).

Beden Eğitimi, spor, oyun, jimnastik etkinliklerini barındıran kişileri beden, fikir ve ruhen geliştiren en çok faydayı en az yorgunlukla sağlayan bir bilimdir (Açak, 2006, s.9).

Beden eğitimi ve spor derslerinde amaç her çocuğun aynı seviyede yetiştirilmesi değil, her birinin kendi yeteneklerine göre gelişip büyümesinin sağlanmasıdır. Beden eğitimi derslerinde yaptırılacak hareketler şu veya bu metodun ilkelerine göre değil, çocukların beden ve ruh ihtiyaçlarına, ilgi ve yeteneklerine göre ayarlanmalıdır (Şirinkan, Çalışkan, Gündoğdu, Bay & Kürkcü, 2008).

Yapılan tüm bu tanımlar doğrultusunda beden eğitimi, yalnız fiziksel aktiviteler (vücut geliştirme, spor vb.) ile sınırlı kalmayıp aynı zamanda çeşitli becerilerin kazanıldığı, grupla yapılan etkinliklerde eğlendiği, sağlıklı yaşamla ilgili bilgilerin verildiği, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimin sağlandığı etkinlikler bütünü olarak ortaya çıkmaktadır (Güllü, 2007).

2.2. Beden Eğitimi ve Sporun Amaçları

Türk eğitim sistemine baktığımızda; Türk Milli Eğitim, Milli Eğitim Temel Kanunu, Anayasa ve Atatürk İlkeleri ve Devrimlerinin hedeflerine paralel olarak, genel eğitimle bütünleşen ve genel eğitimin tamamlayıcısı beden eğitimi insanın kişiliğinin eğitiminin sağlanması olarak da tanımlanabilir. Aynı zamanda, öğrencilerin düzeylerine bakıldığında, beden eğitimi demokratik hayatın temel esaslarını, milli kültür değerlerini benimseyen,

yaratıcı ve üretken, yapıcı, iyi ahlaklı, mutlu ve toplumsal yönden sağlıklı bireylerin yetişmesine olanak vermektedir (MEB, 1995).

Beden eğitimi sınıf faaliyetlerine rehberlik eden beden eğitimi programının dört ana teması bedensel farkındalık, problem çözme, yardımlaşma ve güvendir. Temalar birbirleriyle bağlantılı olarak bir bütün oluşturmaktadır. Bu temalardan bedensel farkındalık tüm öğrencilerin spor faaliyetlerinde faydalandığı bir temadır. Güven temasında da öğrencilerin beraber çalıştıkları durumda sadece kendilerine değil diğer arkadaşlarına da güvenmeleri gerektiği ve sorumluluk kazanmaları için işbirlikli bir ortam yaratılması gerektiği belirtilmektedir. Ortak çalışma ve güveni sağlamak, öğrencileri yardımlaşmaya yöneltmek bu temanın ana amacıdır. Problem çözme temasında da öğrencilerin birbirlerine yardım etme becerilerinin sağlanmasını ve yardım etme becerilerinin karşılaşılan herhangi bir problemde öğrencilerin birlikte üstesinden gelmelerini ifade etmektedir. Sonuç olarak üç tema (problem çözme, yardım etme ve güven) bedensel farkındalıkla ilişkilendirilir (Solomon, 1997).

Milli Eğitim Bakanlığının son zamanlarda ilköğretim ve ortaöğretim için yayınladığı ve beden eğitimi derslerini ve bu derslerin amaçlarını belirten yayınlar ortaya koyması beden eğitiminin gelişimi ve amacına ulaşması için oldukça önemli bir husustur. Kapsamlı bir şekilde tekrar düzenlenmesi, detaylandırılması gereken Milli Eğitim Bakanlığının belirlediği 18 hedef aşağıda yer almaktadır:

1. Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve bazı eğitimcilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersi hakkında ortaya koydukları sözlerin önemine değinilmesi,
2. Milli bayram ve törenlerin önemini kavramak ve milli bayram ve törenlere olan katılımı artırmak,
3. Demokratik yaşama uyum sağlayabilmek için alışkanlık ve tavırlar kazanma,
4. İlk yardım ile temel sağlık kuralları hakkında alışkanlık, tavır, beceri ve bilgi kazanma,
5. Spor etkinliklerinin daha fazla ciddiye alınarak beden eğitimi ve sporun önemini, spor faaliyetlerinin etkinliğini kavramak,
6. Haksızlık ve hileleri kabul etmeme, kazananı takdir etme, kaybetmeyi doğal karşılama, dostça yarışma ve oynama,
7. Doğadan spor amaçlı faydalanabilme, güneş ve temiz havadan yararlanabilme,
8. Birlikte hareket edebilme ve davranma alışkanlığı kazanabilme,

9. Liderlik yapabilme, lidere uyma, görev ve sorumluluk alma,
10. Çabuk ve yerinde karar verme, kendine güven duyma
11. Devlet kaynaklarını kendi kaynakları gibi kullanma ve onları koruyabilme,
12. Beden eğitimi ve spor araçlarıyla ilgili bilgi sahibi olma, bu araçları kullanım amaçlarına uygun kullanabilme,
13. Bedenini geliştirebilme ve güçlendirebilme,
14. Eklem, sinir ve kas koordinasyonunu geliştirebilme,
15. Uygun duruş edinebilme,
16. Beden eğitimiyle ilgili alışkanlık, tavır ve bilgi edinebilme,
17. Müzik ve ritim uyumuyla hareket edebilme,
18. Milli oyunlarla alakalı beceri ve bilgi kazanma, bunları uygulama konusunda motivasyon kazanma (Beden Eğitimi Öğretmeni Ders İçi ve Ders Dışı Çalışmaları Rehberi , 2000).

Bu amaçlara ulaşabilmek için okul öncesi eğitiminden başlayarak, eğitimin her kademesinde beden eğitimi etkinliklerinin yeterli düzeyde yer alması gerekir (Mirzeoğlu, 2003).

Beden eğitimi psikomotor, bilişsel ve duyuşsal olmak üzere bütün öğrenme alanlarını içinde barındıran bir ilimdir (Pangrazzi, 2007). Bu öğrenme alanlarına göre beden eğitiminin amaçlarını üç grupta Lumpkin (1990) aşağıdaki gibi toplamıştır:

1. Bilişsel alan: Stratejiler geliştirme ve değerlendirme, oyun ve emniyet kural ve becerilerini kavrama, motor öğrenme, sağlık, büyüme, gelişme aşamasını anlama, vücut fonksiyonlarını kavrama,
2. Duygusal (Duyuşsal) alan: Sportmenlik becerileri, meraklılığı geliştirme, iletişim becerileri, karakter geliştirme, değer anlayışı, kendine güvenme.
3. Psiko-motor alan: Bedeni mekanik ve yeterlilik (Çeviklik, elastikiyet, kas gücü ve dayanıklılığı, kardiovasküler dayanıklılık), motor becerileri, temel hareket becerileri, alıştırma ve vücut ısındırma becerileri.

Beden Eğitimi ve Sporda temel hedef eğitimi fiziksel faaliyetlerle öğretmek ve her öğrencinin bedensel yapısına uygun olarak hareket kabiliyetini geliştirmek ve böylece öğrencinin en fazla faydayı elde etmesini sağlamaktır. Bununla birlikte amaç öğrencilerin duygusal, sosyal, zihinsel, fiziksel gelişimlerini artırmaya katkı sağlamaktır. Amaçlara

varılabilmesi için üç ana faktör olan program, öğretmen ve öğrenci bütünlüğü sağlanmalıdır. Bahsedilen faktörler, beden eğitimi dersini şekillendiren ve yönlendiren vazgeçilmez olgulardır. Faktörler arasındaki ilişkinin uyumlu ve sağlıklı olması ilköğretim okullarında öğrencilerin bir bütün olarak gelişmesi ve yaygın ve etkin duruma Beden Eğitimi dersinin getirilebilmesi için şarttır (Tamer & Pulur, 2001).

2.3. Tutum Kavramı

Tutum, kişinin kendine veya etrafındaki bir obje, olay, toplumsal bir duruma dair bilgi, güdülenme ve deneyimlerine bakarak sistemli hale getirdiği duygusal, ussal ve edimsel bir tepki ön yönelimidir (İnceoğlu, 2000, s.5).

Bilimsel olarak 19 yy'da incelenmeye başlayan tutum, Latince “harekete hazır” anlamına gelmektedir (Arkonaç, 2001). Güvenç (1976) ise tutumu, kişinin sosyal çevresinde ve yaşantılarında yer alan belli olay ve olgular karşısında, geliştirdiği ve gerçekleştirdiği psikolojik örgütlenmenin kişinin kendi davranışlarını etkileyen bölümü olduğunu belirtmiştir.

Tutum, sosyal psikologların birçoğu tarafından ‘‘bir bireye atfedilen ve onun psikolojik bir obje ile ilgili düşünce ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan eğilim’’ olarak tanımlanmıştır (Kağıtçıbaşı, 2005).

Bu tanıma göre tutumun bireye ait olduğu görülüyor. Tutum kavramının sosyal psikolojide ilk gelişmesi sırasında kuramsal tutumlar bireysel tutumlardan ayırt edilmişse de bu gün böyle bir ayırım yapılmamakta ve tutumlar bireysel olarak ele alınıp ölçülmektedir.

Tutum bireyin başkalarına ve olaylara fiziksel ve duygusal durumu ya da tarzıdır. Tutumun kökeni bireyin duruma karşı beslediği amacıdır. Bireyin amacı, durumun birey tarafından kabul yada ret edilmesine etkide bulunmaktadır. Tutumlar bireyin duygusal gelişimine dayanır. Başka bir söylemle tutumlar, duygusal gelişimin ürünüdür. Bu nedenle bireyin haz ve elem yönünde geliştirdiği tüm duyguları, bir duruma karşı tutumu biçimlendirmeye etkide bulunurlar.

Duygusal olarak hazır olma durumu ya da yönelimi olarak da tanımlanan tutum kişilerin bir düşünceyi, kurumu, grubu ya da kişiyi red ya da kabul etme durumları olarak gözlenmektedir (Özgüven, 1994).

Tutum, edimlerin bir yönlendiricisidir, kişinin bir tutum objesine gösterdiği beğenme ya da beğenmeme tepkileridir.

Morgan'a (1995) göre edimler gibi tutumlar da öğrenme aracılığıyla kazanılır. Morgan tutumların kişinin kişisel niteliklerinin ayrılmaz bir parçası olduğunu ifade etmekte, tutumların kişinin diğer niteliklerinde olduğu gibi edimsel ve klasik şartlanma aracılığıyla ya da taklit ve modellerin gözlenmesi aracılığıyla öğrenildiğini savunmaktadır (Barut, 2005).

M, Sherif & Sherif'e göre (1996), belirli bir değer yargısının dayatıldığı psikolojik bir aşamayla ilgili olarak kişinin nasıl bir tepkide bulunacağını belirleyen tutum olduğunu ve sürekliliği olan bir hazır olma durumudur şeklinde açıklamıştır. Ayrıca Sherif tutum kavramını güdü kavramı ile birlikte ele almış ve tutumları, altı ölçüt geliştirerek farklı düşünce biçimlerinden bu düşünce biçimlerinin oluşturduğu edimlerden ayırt etmiştir. Bu ölçütler aşağıdaki gibi açıklanabilir:

1. Tutumlar kısmi bir süre süreklilik gösterirler dolayısıyla geçici değillerdir.
2. Tutumlar sonradan kazanılan davranışlardır.
3. Güdülenme ve etkilenenin oluşma biçimi kişi-nesne ilişkisinde tutumların ortaya çıkardığı bir yanlılık sonucu belirir.
4. İnsanın çevresinin farkına varması ve nesne-kişi arasındaki düzen tutum aracılığıyla sağlanır.
5. Tutum sadece kişisel olmayıp topluma ait tutumlar da olabilir. Bu tutumlar, toplumsal grup, konu, nesneye yöneliktir.
6. Tutumların biçimlenmesi ve sağlanması için farklı nesnelerle karşılaştırılabilir olması gerekmektedir.

Tutumun çerçevesi ölçme açısından oldukça önemlidir. Bu çerçevede yoğunluk, derece ve yön önem taşımaktadır. Yön tutum kavramının negatif veya pozitif olmasıyla ilgilidir. Tutumun derecesi ise, reddediliş veya kabul edilişinin düzeyidir. Tutumun yoğunluğu davranışa çevrilebilme imkânıdır (Özgüven, 1994).

Tutum kavramının bilişsel ve devinimsel yönleri bulunmaktadır. Bu yönler arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Bu güçlü ilişki aşağıdaki koşulların sağlandığı durumda geçerli olmaktadır.

- 1) Tutum kuvvetliyse
- 2) Tutum kişinin hayat tarzına bağlıysa
- 3) Tutum kişi için önem arz eden farklı insanlarca destekleniyorsa
- 4) Tutumun devamlı kendini gösterme olasılığı bulunuyorsa

Belirtilen koşulların bir veya daha fazlasının olmadığı durumlarda bilişsel yön ile devinimsel yön bağlantısı aksaklıklara neden olur. (Cüceloğlu, 1998).

Tutumlar genel olarak bireyin önceden yaşadığı deneyimler, duygu, zeka, gözlem, sosyal çevre gibi faktörlerden etkilenir. Fakat Tekarslan, Baysal, Sencan & Kılıç'a göre (1989) başka faktörler de tutum oluşmasını etkilemektedir. Bu faktörler;

- 1) Genetik,
- 2) Fiziksel şartlar (uyuşturucu, yaş, hastalık vb.)
- 3) Tutumu meydana getiren tecrübe,
- 4) Kişilik,
- 5) Toplum uyumu (toplumsallaşma aşaması),
- 6) Grup için üyelik,
- 7) Toplumsal sınıf.

Tanımlanan ilk dört madde direkt olarak bireyin kişisel özellikleriyle ilgili maddelerdir. Diğer maddeler bireyin sosyal yaşantısının psiko-sosyal niteliklerini içerir. Bahsedilen faktörlerin tutumun meydana gelmesinde iki tür etki gösterdiği düşünülmektedir. İlk etki bireyin inanca yönelik tutumsal bağ sağladığı ikinci etki ise inancın bütünlük seviyesi veya değişime açık olması gibi niteliklerini ortaya koyar (Temizkan, 2008).

Kişi bir konu hakkında ya olumlu ya da olumsuz yönelimler taşımaktadır. Eğer tutumdaki bu yönelim olumlu ise kişi, olay veya objeye ilişkin eğilim, değerlendirme ve duygular da olumlu olmaktadır. Yönelim olumsuzsa eğilim, değerlendirme ve duygular da olumsuzdur. Eğilimin yönünün olumlu olması kişinin tutumun konusuna yaklaştığını, olumsuz olması da tutumun konusundan uzaklaşıldığı anlamına gelmektedir (İnceoğlu, 2000).

Tutumlar doğrudan gözlenemez, fakat kişinin edimlerinin tutum hakkında fikir verdiği söylenebilir. Tutumlar ölçme aracı kullanma, dolaysız soru sorma, dolaysız gözlem gibi

yaklaşımlarla ölçülmektedir. Bu ölçümlerin nedeni tutumların kendilerinin gözlenemediği fakat gözlenebilen bazı edimlere yol açtığıdır. (Koçyiğit, 2002).

2.4.Tutumun Öğeleri

Yapılan tanımlardan da anlaşılacağı üzere tutum basit bir yapıya sahip değildir. Bir tutumu oluşturan temel üç ögesi vardır (Aronson, Wilson & Akert, 2005; Bernstein, 1994; Berkowitz, 1980; Kağıtçıbaşı, 2005; Krech & Crutchfield, 1980; Penner, 1978):

- Bilişsel Öge,
- Duygusal Öge,
- Davranışsal Öge.

Taylor, Peplav & Sears (1996) bu öğeleri “Tutumların ABC’si” olarak tanımlamaktadır. (The “ABCs” of Attitudes: Affective, Behavioral and Cognitive component). Bu öğeler arasında genellikle iç tutarlılık olduğu varsayılmaktadır. Bu varsayıma göre, bireyin bir konu hakkında bildikleri (bilişsel öge) ona olumlu bakmasını gerektiriyorsa (duygusal öge), birey o nesneye karşı olumludur (davranışsal öge). Bu olumluluk edim ve sözlerle de gösterilir. (İnceoğlu, 2000). Tutum, sadece bir davranış eğilimi ya da sadece bir duygu değil, biliş duygu- davranış eğiliminin bütünleşmesidir (Kağıtçıbaşı, 2005).

2.4.1. Bilişsel Öge

Bilişsel öge, tutumları meydana getiren üç faktörden ilkidir. Literatürde zihinsel öge olarak da adlandırılmaktadır. Bilişsel öge ile ilgili çeşitli açıklama ve tanımlamalarda bulunulmuştur. Bernstein, Stewart, Roy, Srull & Wickens (1994) bilişsel öge, birtakım inançlardır. Penner’a (1978) göre bilişsel öge, tutum nesnesi hakkındaki inançlardan oluşur. Taylor vd. (1996) göre, kişinin bilhassa tutum objesine dair edindiği olgu, inanç ve bilgileri kapsayan düşüncelerinden meydana gelmiştir. Aronson vd., (2005) göre, tutum objesiyle alakalı olarak düşünceler ile inançlardan meydana gelmiştir. Tanımlar incelendiğinde tanımlarda ifadelerin birbirine benzediği görülmekte bilişsel ögenin, “bireyin tutum nesnesi ile ilgili düşünce, bilgi ve inançları” olarak tanımlandığı görülmektedir.

Tutumla ilgili olarak inanç, düşünce ve bilgiler, kişinin durumla ilgili deneyimleri sonucu oluşur. Kişinin önce böyle bir uyarıcının var olduğunu nesne ile karşılaşılarak doğrudan veya arkadaşlarından duyarak, kitap okuyarak dolaylı yollardan öğrenmelidir (Baysal, 1981). Tutum somut nesnelerle ilgilidir. Tutum nesnesi hakkındaki bilgiler ne kadar gerçeklere dayanıyorsa onunla ilgili tutum o kadar kalıcı olur (Tavşancıl, 2002; İnçeoğlu, 2000). Böylece bilginin değişmesi tutumun da değişmesini sağlar Dolayısı ile bilgi değiştiğinde tutum da değişir(Baysal, 1981). Örnek verilecek olursa tanınan, büyük bir reklam yoğunluğuna sahip olan herhangi bir ürünü kullanıcı aldığı anda bahsedildiği gibi olmadığı ya da yetersiz olduğunu fark ettiğinde kişinin o ürüne karşı tutumunun yoğunluğu ve yönü değişir, reklamdaki güdümlayici etki ortadan kalkar. Ya da kişinin herhangi bir siyasal partiye yönelik olan tutumu, partinin programları, ülke için sağlayacağı fayda gibi faktörlerden oluşmaktadır. Kişinin partiye ilişkin inanç ve bilgileri değişirse tutumu da değişir (Tavşancıl, 2002). Kişinin tutum nesnesi hakkındaki düşünce, bilgi ya da inançları pozitif ya da negatif olabilmektedir. Örneğin, bireyin beden eğitimi ders aktivitelerinin fiziksel gelişimi katkısının olduğuna inanması veya beden eğitimi ders aktivitelerinin akademik başarıyı düşürdüğüne inanması gibi. Ancak burada su konu da belirtilmelidir ki, tutumların bilişsel ögesinin doğruluğu veya yanlışlığından söz edilemez. Örneğin birey beden eğitimi ders aktivitelerinin başarısına olumsuz etki ettiğini düşünüyorsa, bu düşüncenin bilimsel açıdan hatalı olması bile kişi için doğru olması sonucunu değiştirmeyecektir (Sakallı, 2001).

2.4.2.Duygusal Öge

Tutumları oluşturan bir diğer öge ise duygusal ögedir. Duygusal öge, kişiden kişiye tutumun değiştiği ve hakikatlerle tanımlanamayan beğenme veya beğenmeme kısmını meydana getirir. (Tekarslan vd.,1989). Bir başka ifade ile duygusal öge, bireyin, tutum nesnesine ilişkin olumlu veya olumsuz değerlendirmeleri içeren duygu ve hislerinden meydana gelir (Taylor vd., 1996). Kısaca duygusal öge, tutum nesnesine ilişkin duygulardan oluşur (Aronson vd., 2005). Örneğin beden eğitimi dersinin öğrenci tarafından çok sevilmesi veya öğrencinin beden eğitimi dersinden nefret etmesi gösterilebilir. Kişinin önceki tecrübeleri tutuma pozitif ya da negatif bakmasında etkilidir. Kişide bir uyarıcıya karşı pozitif ya da negatif yönelimler oluştuysa bu durum kişinin önceki yaşantısında uyarıcılarla etkileşimde bulunduğunu ve uyarıcıları ret ya da kabul

ettiğini göstermektedir. Kişinin uyarıcıları anımsaması durumunda ise pozitif ya da negatif duygular kişiyi saracaktır. Bu nedenle, o tutum konusuna tepkileri olumlu/olumsuz olacaktır (İnceoğlu, 2000). Örnek vermek gerekirse öğrenciler beden eğitimi derslerinde daha önce karşılaşmadıkları jimnastik hareketlerinin başarısızlığa uğraması sonucunda jimnastiğe karşı olumsuz duygular taşıyabilirler ve ilerleyen jimnastik dersleriyle karşılaştıklarında bu olumsuz duyguları taşımaya devam edebilirler. Böylece öğrenci jimnastik dalına ilişkin olumsuz tutumlar besleyebilir.

2.4.3. Davranışsal Öge

Davranışsal öge, bireyin tutum nesnesine ilişkin davranış eğilimini içerir (Sakallı, 2001; Aronson vd., 2005; Taylor vd., 1996). Bu davranış eğilimleri sözler ya da diğer hareketlerden gözlem yoluyla belirlenebilir. Fakat davranışsal öge davranış eğilimi olup davranışın kendisi değildir. Davranış eğilimleri bireyin normları, alışkanlıkları ve tutumun objesiyle dolaylı ilişki barındıran tutumların etkisinde de kalabilir. Bundan dolayı davranışsal ögeden söz ederken önce iki çeşit edimi birbirinden ayırmak gerekmektedir. Bahsi geçen edim çeşitleri kuralsal (normatif) ve duygusal edimlerdir. Duygusal edim tutum konusunun hoş giden veya hoşlanılmayan bir olayla bağlantılandırılması neticesinde belirir. Kuralsal edim ise inançlara dayanan ve doğru edimi açıklayan edimlerdir. Bahsedilen normlar alt kültürler ya da küçük grupların insan edimi üzerindeki etkisini açıklamaktadır. Kişinin tabi olduğu alt kültür ya da grupta birtakım davranışlar benimsenmiş ve doğru olarak yansıtılmışsa kişi tarafından doğru bulunmasa bile benimsenir (İnceoğlu, 2000). Örneğin bir futbol maçında karşı takıma kötü tezahürat yapmanın doğru olmadığını düşünen taraftar, tribündeki tüm taraftarların kötü tezahüratta bulunması sonucu bu davranışı benimseyebilir. Diğer taraftan, duygusal edim içeriğinde pozitif-negatif ya da bağlantı kurma-kurmama fiillerinden oluşan iki temele sahiptir. Bir edimin tutum konusuna karşı, bağlantı kurma veya kurmama yönelimi az da olsa pozitif veya negatif duygu kapsadığı söylenebilir. Yoğun yaklaşma ise olumlu ve olumsuz olarak ikiye ayrılır. Tutumdan kaçış ise en az yaklaşma durumudur (İnceoğlu, 2000). Özetle, davranışsal öge, bir davranış yönelimi olup, bir tutum objesine ilişkindir. Fakat daima davranışın kendisi olduğu söylenemez. Örnek olarak bir kız futbola karşı olumlu tutum besleyebilir. Böylece futbol karşılaşmalarını televizyonda izlemekten keyif alabilir (duyuşsal öge), futbolun sağlığa olan faydalarının farkına varabilir (bilişsel öge) futbola

karşı yönelimde bulunabilir (davranışsal öge). Fakat bu kişi çevresel faktörlerden dolayı mahallesinde veya okulda futboldan uzak durabilir. Futbola karşı davranışsal bir yönelim bulundurduğu halde bunu etrafından saklayabilir.

2.5. Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Çalışmaları

Koçak ve Kirazcı (1997) Beden eğitimi dersi tutumlarında cinsiyetin etkisini araştırdıkları ve Wear Tutum Envanteri (1951)'nin Türkçesini kullandıkları çalışmalarında ODTÜ bünyesinde 57 idareci, 59 akademik, 562 öğrenci olmak üzere 304 kız ve 374 erkeğe uygulanan araştırma sonucunda akademik personel ve öğrenci gruplarında cinsiyet açısından bir farklılığın bulunmadığı tespit edilmiş, erkek ve kadın personel arasında ise cinsiyete göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (Koçak & Kirazcı 1997).

Demirhan & Koca (2004) lise öğrencilerinin beden eğitimi dersi hakkındaki görüş ve tutumlarını cinsiyet ve spora katılım açısından inceledikleri araştırmada erkeklerin tutumlarının kız öğrencilerin tutumlarından yüksek olduğunu bulmuşlardır.

Güllü & Korucu (2005) Beden eğitimi dersi hakkındaki görüş ve tutumlarını belirlemek amacıyla ilköğretim ikinci kademe öğrencileri üzerinde uyguladığı araştırmasına Malatya ilinden 647 ilköğretim ikinci kademe (ortaokul) öğrencisi katılmış ve bu derse yönelik tutumların olumlu olduğunu ortaya koymuştur.

Arıkan, Göktaş, Pepe & Toy (2006) beden eğitimi ve spor dersine ilişkin sınıf öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin tutumlarını incelemiş ve bu derse yönelik tutumların olumlu olduğunu ortaya koymuştur.

Erkmen, Tekin & Taşgın (2006) Beden eğitimi dersi hakkındaki görüş ve tutumlarını belirlemek amacıyla özel ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilere uyguladığı araştırmalar sonucunda özel ilköğretim okulu öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının olumlu olduğunu ortaya koymuştur.

Hünük'ün (2006) Beden eğitimi dersi hakkındaki görüş ve tutumlarını belirlemek amacıyla Ankara'da bulunan ilköğretim ikinci kademe öğrencilerine öğretmen cinsiyeti, öğrenci cinsiyeti ve sınıf düzeyinin spora aktif katılımları açısından karşılaştırılması başlıklı tezinin sonuçlarında sınıf düzeyi, spora katılım açısından sporcu lisansına sahip olanlar lehine cinsiyette erkekler lehine, olduğunu ortaya koymuştur.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu araştırmanın amacı ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını belirlemek, öğrencilerin bazı demografik özellikleri ve çeşitli değişkenleri açısından beden eğitimi dersine ilişkin tutum düzeyleri arasındaki farklılıkları incelemektir.

Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında fark var mıdır?
2. Öğrencilerin bulundukları sınıflara göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında fark var mıdır?
3. Öğrencilerin okul türlerine göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında fark var mıdır?
4. Öğrencilerin yaşlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında fark var mıdır?
5. Öğrencilerin kardeş sayılarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında fark var mıdır?
6. Öğrencilerin kardeşlerinin fiziksel aktivite veya spor yapma sıklıklarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında fark var mıdır?
7. Öğrencilerin babalarının eğitim düzeylerine göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında fark var mıdır?
8. Öğrencilerin annelerinin eğitim düzeylerine göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında fark var mıdır?

9. Öğrencilerin ailelerinin ortalama aylık gelirlerine göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında fark var mıdır?
10. Öğrencilerin üniversite hazırlık kurslarına gitme durumlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında fark var mıdır?
11. Öğrencilerin okullarındaki spor alanlarını yeterince kullanıp kullanamadıklarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında fark var mıdır?
12. Öğrencilerin serbest zamanlarında egzersiz ve spor yapma sıklıklarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında fark var mıdır?
13. Öğrencilerin bir spor kulübünde spor yapma durumlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında fark var mıdır?
14. Öğrencilerin annelerinin ve babalarının fiziksel aktivite veya spor yapma sıklıklarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında fark var mıdır?

Aşağıda araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları ve verilerin çözümlenmesinde kullanılacak istatistiksel yöntem ve teknikler belirtilmiştir.

3.1.Araştırma Modeli

Bu araştırma mevcut olan bir durumu tanımlamaya ve açıklamaya çalışacaktır. Bu nedenle araştırmada karşılaştırmalı türden tarama modeli kullanılacaktır.

Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Kıncal, 2013, s.111). Bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalara tarama (survey) araştırması denir (Büyüköztürk, 2014, s,14). Tarama araştırmacısı, nesnenin ya da bireyin doğrudan kendisini inceleyebileceği gibi, önceden tutulmuş çeşitli kayıtlara eski kalıntılar ve alandaki kaynak kişilere başvurarak, elde edeceği dağınık veriler, kendi gözlemleri ile bir sistem içinde bütünleştirerek yorumlamak durumundadır. (Karasar, 2005, s.77)

Anket sistematik bir veri toplama yöntemidir (Kıncal, 2013, s.111). Kalem-kâğıt yoluyla objenin, bireyin ya da grubun kendisi hakkında bilgi verme şeklidir (Kaptan, 1991, s.138). İnsan davranışları, bilgi düzeyleri, tercihleri, tutumları, inançları, duyguları vb. bunlardan sadece birkaçıdır (Kıncal, 2013, s.125). Betimleme ya da survey yöntemleri içinde en çok

kullanılanıdır. Bunun nedeni ise kolay, ucuz ve bilgileri doğrudan doğruya kullanılmaya uygun olanıdır (Kaptan, 1983, s,159). Cevaplayıcıyı güdülemekte sorunlar yaşanması, daha çok yüzeysel bilgi toplamaya uygun olması ve önceden hazırlanan soruların cevaplanmasının gerekliliği (esnek olmaması) anketin önemli sınırlılıklarını oluşturmaktadır (Büyüköztürk, 2014, s,124).

3.2.Araştırma Grubu

Araştırmanın evreni 2014–2015 eğitim ve öğretim yılında Ankara ili Bala ilçe merkezindeki liselerinde öğrenim gören öğrencilerin tamamı oluşturmaktadır. Bala ilçe merkezinde farklı türlerden dört ayrı lise bulunmaktadır (MEB Bala İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü) (Tablo 1).

Tablo 1

Araştırmanın Evreni

Okulun Adı	Öğrenci Sayısı
Bala Anadolu Lisesi	183
Bala Kemal Şahin Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	323
Bala Atatürk Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	293
Bala Anadolu İmam Hatip Lisesi	117
Toplam	916

Araştırmanın örnekleminde ise evrene ait okullardaki toplam öğrenci sayısı olan 916 öğrenciden oranlı ve tabakalı olarak seçilmiş olan 476 öğrencidir. Okuldaki öğrenci sayısı, cinsiyet ve sınıf düzeylerine göre eşit bir dağılım hedeflenmiştir. Bu oranın belirlenmesinde 1000 sayısındaki evrende %4 lük bir hata payı ile temsil oranının esas alınmasının öngörülmüş olmasıdır (Balcı, 2013).

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı araştırmacı tarafından geliştirilen öğrencilerin kişisel bilgilerinden oluşan 16 soruluk bilgi formu ile Güllü ve Güçlü (2009) tarafından geliştirilen “Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi dersine ilişkin tutum ölçeği” ile kullanılacaktır. Ölçek tek boyutlu olup 11 olumsuz ve 24 olumlu 35 sorudan oluşmaktadır. Ortaöğretim öğrencilerine uygulanarak elde edilen test-tekrar test yöntemine göre güvenirlik katsayısı 0,80 olarak ve tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) 0,94 olarak bulunmuştur (Güllü & Güçlü, 2009).

3.4. Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Bu bölümde araştırmada kullanılan ölçeğe uygulanan açımlayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) sonuçlarına yer verilmiştir.

3.4.1. Açımlayıcı Faktör Analizi

“Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi dersine ilişkin tutum ölçeği” (OÖBETÖ) veri toplama aracının geçerlik ve güvenirlik çalışmalarına ait bulgulara Tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 2

Ölçeklerin Madde Sayısı, Faktör Analizi ve Güvenirlik Sonuçları

Ölçek	Madde Sayısı	KMO	Barlett's X^2	Açıklanan Varyans %	Faktör Yüğü		Cronbach's Alpha
					En Düşük	En Yüksek	
OÖBETÖ	35	.939	6100.70 $p < .000$	30.709	.44	.74	.813

OÖBETÖ’de 35 madde bulunmaktadır ve yapılan analizler sonucu bu ölçekten madde çıkarılmasına gerek olmadığı görülmüştür. OÖBETÖ için Kaiser Mayer Olkin değerinin .939, Barlett’s (X^2) katsayısının 6100.70 ($p < .000$) ve açıklanan varyansın %30.709 olduğu görülmektedir. Faktör yüklerinin .44 ile .74 arasında değiştiğı görülürken Cronbach’s Alpha katsayısı .813 olarak bulunmuştur. Ölçeğe uygulanan AFA sonuçlarına

göre ölçek maddelerinin tek faktörde toplandığı görülmüştür. Bu sonuçlar Güllü ve Güçlü (2009) araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

3.4.2.Doğrulayıcı Faktör Analizi

DFA analizi, daha önceden tanımlanmış ve sınırlandırılmış bir yapının bir model olarak doğrulanıp doğrulanmadığının test edildiği bir analizdir. Bu analizde birçok doğrulayıcı uyum indeksi kullanılmaktadır. Ki-kare/serbestlik derecesi uyum indeksinin 5'ten küçük olması orta düzeyde, 2.5'ten küçük olması mükemmel uyumu göstermektedir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010). RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation) uyum indeksinin .06'dan küçük olması modelin mükemmel uyumlu olduğunu, .10'dan küçük olması uyum düzeyinin kabul edilebilir olduğunu göstermektedir. NFI (Normed Fit Index) ve CFI (Comparative Fit Index) uyum indekslerinin .95'e eşit veya büyük olması modelin uyumunun iyi olduğunu göstermektedir (Thomson, 2004). GFI (Goodness of Fit Index) ve AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index) uyum indekslerinin .90 ve üzerinde olması iyi bir uyumun göstergesi olarak kabul edilmektedir (Raykov ve Marcoulides, 2000). RMR (Root Mean Square Residuals) uyum indeksinin .05'ten küçük olması da iyi bir uyumun göstergesidir (Çokluk vd., 2010).

3.4.2.1. OÖBETÖ'nün DFA Sonuçları

OÖBETÖ'ye ilişkin DFA sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

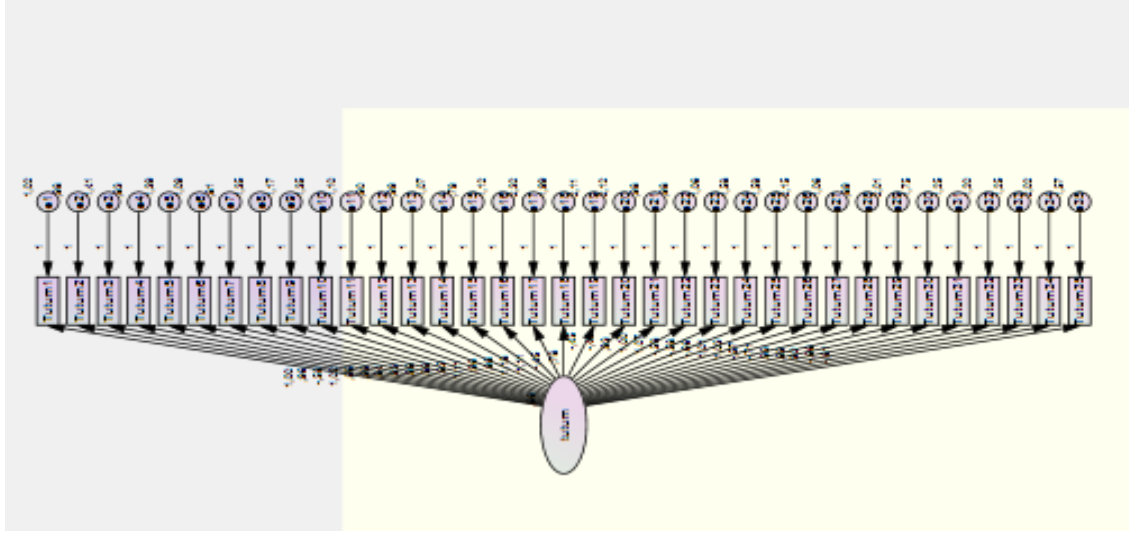
Tablo 3

OÖBETÖ'ye İlişkin DFA Sonuçları

χ^2	sd	(χ^2 /sd)	RMSEA	CFI	GFI	AGFI	RMR	NFI
1704.60	55	3.05	.066	.85	.93	.89	.028	.87

OÖBETÖ'nün doğrulayıcı faktör analizine ilişkin tablo incelendiğinde (Tablo 3) ki-kare (χ^2) değerinin 1704.60 ve serbestlik derecesinin (sd) 55 olduğu görülmektedir. Ki-kare/serbestlik derecesine bakıldığında değerin 3.05 olduğu görülmektedir. Bu bulgu veri setinin faktör yapısını desteklediğini göstermektedir (χ^2 /sd = 3.05). Tüm ölçütler göz önünde bulundurulduğunda tek faktörlü yapının iyi bir modele sahip olduğu söylenebilir.

DFA ile hesaplanan madde-faktör ilişkilerine ait katsayılar ve birinci düzey yol diyagramı Şekil 1' de verilmiştir.

Şekil 1. OÖBETO'nun DFA sonucu yol diyagramı

Şekil 1'te her bir maddenin örtük bağımlı değişken üzerindeki etki miktarları ve korelasyon katsayıları görülmektedir. Tek faktörlü olan ölçekte maddelerin korelasyon katsayılarının .44 ile .77 arasında değiştiği görülmektedir. Bu veriler ışığında maddeler arasındaki korelasyonların orta ve iyi düzeyde olduğu söylenebilir ($\chi^2 = 1704.60$, $sd = 55$, $p < .000$). Ayrıca tek faktörlü modelin RMSEA, CFI, GFI, RMR, NFI ve AGFI değerleri dikkate alındığında, modelin kabul edilebilir olduğu görülmektedir.

3.5. Veri Analizi Teknikleri

İkili karşılaştırmalar için Mann-Whitney Testi, çoklu karşılaştırmalarda Kruskal-Wallis H Testi kullanılmıştır, gruplar arasında fark çıkması halinde farkın kaynağını belirlemek amacıyla Mann-Whitney Testi kullanılmıştır. Ancak bağımlı değişkenlerin normallik sınamalarında değişkenlerin normal dağılım göstermedikleri bulunduğu nonparametrik testler tercih edilecektir. Test sınamalarında anlamlılık düzeyi $\alpha=0,05$ olarak alınacaktır.

Mann-Whitney Testi; nonparametrik testler yardımıyla iki ana kitlenin aynı şekle sahip olduğunu ve dolayısıyla ana kitle ortalamalarının da birbirine eşit olduğunu araştırmayı amaçlayan bir testtir (Köksal, 1995, s.436).

Kruskal-Wallis H Testi, Wilcoxon'un sıra toplam testinin genelleştirilmiş halidir (Özkan, 2003, s.161). İki'den fazla bağımsız örneğin aynı bölünmeye sahip ana kitlelerden gelip gelmedikleri de nonparametrik metodlar yardımıyla araştırılabilmektedir (Köksal, 1995, s.443). Örneklerin seçildikleri yığınların bağımlı değişken bakımından dağılımları normal değil ve aynı varyanslı değil iseler, tek faktörlü varyans analizi problemleri için Kruskal-Wallis'in önerdiği H testini kullanmak uygun olur (Ünver, 2006, s.375).

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu çalışmanın amacı, Ankara'nın Bala ilçesinde öğrenim gören ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumlarının incelenmesidir. Araştırmanın bu kısmında, tablolar halinde sunulan istatistiki sonuçlar, her tablodan önce yorumlanmış ve en sonunda da genel bir yorum yapılmıştır.

Tablo 4

Ortaöğretim Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması

Cinsiyet	Öğrenci		Tutum		Mann Whitney U Testi		
	Sayıları		Puanları				
	N	%	$\bar{X}$	Ss.	Sıra Ortalama	U	P
Kız	188	59,7	3,24	0,492	216,36	21367,5	,001*
Erkek	278	40,3	3,78	0,504	258,84		

*p<0,05

Değişkenlere bakılmaksızın bütün öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanları ($\bar{X}$)= 3,29 bulunmuştur.

Tablo 1'de araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin cinsiyetlerine göre beden eğitim dersine ilişkin tutum puanları görülmektedir. Tabloda araştırmaya katılan kız öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanlarının ($\bar{X}$)= 3,24 olduğu, erkek öğrencilerin tutum puanlarının ($\bar{X}$)= 3,78 olduğu görülmektedir. Bulgulara göre, ortaöğretim öğrencilerinin BE dersine ilişkin tutumları kararsızla yakın (kararsız ve katılıyorum arasında: 3,29) olduğu söylenebilir.

Kız ve erkek öğrencilerin tutum puanları arasındaki farka bakıldığında ise istatistiksel açıdan da ($p=0,01$)* anlamlı olduğu görülmektedir. Ortalama puanlarına bakıldığında erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine olan tutumlarının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu, kız öğrencilerin puanlarının genel ortalamasının da altında olduğu görülmektedir.

Tablo 5

Ortaöğretim Öğrencilerinin Sınıflarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması

Cinsiyet	Öğrenci Sayıları		Tutum Puanları		Sıra Ortalama	Kruskal-Wallis H Testi	
	N	%	$\bar{X}$	Ss.		KW	P
9.Sınıf	212	45,5	3,36	0,457	250,56	6,383	,094
10.Sınıf	109	23,4	3,22	0,562	217,29		
11.Sınıf	101	21,7	3,23	0,518	223,04		
12.Sınıf	44	9,4	3,26	0,470	215,45		

* $p<0,05$

Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının sınıflara göre bakıldığında 9. sınıfların tutum puanlarının $\bar{X} = 3,36$ olduğu, 10. sınıfların tutum puanlarının $\bar{X} = 3,22$ olduğu, 11. sınıfların tutum puanlarının $\bar{X} = 3,23$ olduğu ve 12. sınıfların tutum puanlarının $\bar{X} = 3,26$ olduğu görülmektedir. Öğrencilerin sınıflara göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında anlamlı bir fark olmadığı, her düzeydeki öğrencinin beden eğitimi dersine ilişkin kararsıza yakın tutum besledikleri söylenebilir.

Ortaöğretim öğrencilerinin okul türlerine göre beden eğitimi derslerine ilişkin tutumlarının karşılaştırılması sonucunda Anadolu Lisesi öğrencilerinin ortalamalarının 3,24 olduğu, Mesleki ve Teknik Lise öğrencilerinin ortalamalarının 3,27 olduğu, İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin ortalamalarının 3,30 olduğu ve Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinin ortalamalarının 3,40 olduğu görülmektedir. Okul türlerine göre bakıldığında farkın anlamlı olduğu görülmektedir $p=(,009)$ *. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için bütün lise türleri birbiri ile ikili karşılaştırma yapılmıştır. Mann Whitney U testi ile yapılan ikili karşılaştırma sonucunda, Anadolu Lisesi ile Sağlık Meslek Lisesi arasında

($p=,002$)* ve Mesleki ve Teknik Lise ile Sağlık Meslek Lisesi arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir ($p=,003$)*.

Tablo 6

Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Türlerine Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması

Okul Türü	Öğrenci Sayıları		Tutum Puanları		Kruskal-Wallis H Testi			Mann Whitney U Testi	
	N	%	$\bar{X}$	Ss.	Sıra Ortalama	KW	p	Gruplar	P
Anadolu Lisesi	120	25,8	3,24	0,53	215,19			Anadolu Lisesi + Sağlık Meslek Lisesi	,002*
Mesleki ve Teknik Lise	171	36,7	3,27	0,47	227,11	11,542	,009*	Mesleki ve Teknik Lise + Sağlık Meslek Lisesi	,003*
İmam Hatip Lisesi	95	20,4	3,30	0,42	230,34				
Sağlık Meslek Lisesi	80	17,2	3,40	0,58	278,37				

* $p<0,05$

Bu tablodan anlaşıldığı üzere ortaöğretim öğrencilerinin lise türlerine göre beden eğitimi derslerine ilişkin tutumları kararsıza yakın olmakla birlikte en düşük değerleri Anadolu Lisesi en yüksek değerleri ise Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinin aldıkları görülmektedir. Ortalama değerlere bakıldığında, Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinin tüm diğer liselerdeki öğrencilerine göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının anlamlı düzeyde daha olumlu ve daha yüksek düzeyde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 7

Ortaöğretim Öğrencilerinin Yaşlarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması

Yaş	Öğrenci Sayıları		Tutum Puanları		Kruskal-Wallis H Testi		
	N	%	$\bar{X}$	Ss.	Sıra Ortalama	KW	P
14 Yaş ve altı	92	19,7	3,27	0,501	228,90	5,783	,216
15 Yaş	173	37,1	3,33	0,456	237,68		
16 Yaş	107	23,0	3,29	0,536	236,40		
17 Yaş	73	15,7	3,32	0,514	244,05		
18 Yaş	21	4,5	3,07	0,597	167,74		

*p<0,05

Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının yaşlarına göre bakıldığında 15 yaşında olanların tutum puanlarının $\bar{X}=3,33$ ile en yüksek olduğu, 18 yaşında olanların tutum puanlarının $\bar{X}=3,07$ ile en düşük olduğu sonuçları dikkati çekmektedir. Öğrencilerin yaşlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında anlamlı farkın olmadığı, her yaş düzeyindeki öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin kararsıza yakın tutum besledikleri söylenebilir.

Tablo 8

Ortaöğretim Öğrencilerinin Kardeş Sayılarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması

Kardeş Sayısı	Öğrenci Sayıları		Tutum Puanları		Kruskal-Wallis H Testi		
	N	%	$\bar{X}$	Ss.	Sıra Ortalama	KW	P
1 Kardeş	34	7,3	3,31	0,430	225,49	6,036	,535
2 Kardeş	91	19,5	3,24	0,500	216,18		
3 Kardeş	127	27,3	3,35	0,468	244,07		
4 Kardeş	106	22,7	3,25	0,494	224,81		
5 Kardeş	64	13,7	3,29	0,628	245,49		
6 Kardeş	20	4,3	3,21	0,537	216,05		
7 Kardeş	16	3,4	3,47	0,312	276,94		
7 Kardeş +	8	1,7	3,40	0,445	272,63		

*p<0,05

Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının kardeş sayılarına göre bakıldığında 7 kardeş olanların tutum puanlarının $\bar{X}=3,47$ ile en yüksek olduğu, yine 7 ve üzeri kardeş sayısı olanların ikinci en yüksek değeri aldıkları ($\bar{X}=3,40$), sırasıyla 6 ve 2 kardeş olanların tutum puanlarının ($\bar{X}=3,21$ ve $\bar{X}=3,24$) en düşük olduğu sonuçları dikkati çekmektedir. Öğrencilerin kardeş sayılarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında anlamlı bir fark bulunmamakla birlikte kardeş sayısına göre aldıkları ortalama puanlar oldukça değişkendir.

Tablo 9

Kardeşlerin Fiziksel Aktivite veya Spor Yapma Durumlarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması

Katılım Durumu	Öğrenci Sayıları		Tutum Puanları		Mann Whitney U Testi	
	N	%	$\bar{X}$	Ss.	Sıra Ortalama	P
Evet	182	39,1	3,29	0,537	235,94	,754
Hayır	284	60,9	3,30	0,477	231,93	

*p<0,05

Tablo 9’da araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin kardeşlerinin fiziksel aktivite veya spor yapmalarına göre beden eğitim dersine ilişkin tutum puanları görülmektedir. Tabloda kardeş(ler)inin fiziksel aktivite veya spor yaptıklarını söyleyen öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanlarının ($\bar{X}$)= 3,29 olduğu, fiziksel aktivite veya spor yapmadıklarını söyleyen öğrencilerin tutum puanlarının ($\bar{X}$)= 3,30 olduğu görülmektedir. Fiziksel aktivite veya spor yapıp yapmadıklarına bakılmaksızın bütün öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanlarının da ($\bar{X}$)= 3,29 olduğu göz önünde bulundurulunca, bu değerlerin genel ortalamayla örtüştüğü görülmektedir. Böylece kardeş(ler)i fiziksel aktivite veya spor yapma durumlarına göre ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları kararsıza yakın bulunmuştur.

Kardeşi fiziksel aktivite veya spor yapan ve yapmayan öğrencilerin oldukça yakın tutum puanlarına sahip olduğu ve aradaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı görülmektedir. Ortalama puanlarına bakıldığında fiziksel aktivite veya spor yapan öğrencilerin beden eğitimi dersine olan tutumlarının, fiziksel aktivite veya spor yapmayan öğrencilere göre çok az daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 10

Ortaöğretim Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Düzeylerine Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması

Eğitim Durumu	Öğrenci		Tutum		Kruskal-Wallis		
	Sayıları		Puanları		H Testi		
	N	%	$\bar{X}$	Ss.	Sıra Ortalama	KW	P
Okuryazar Değil	7	1,5	3,08	0,720	200,64	2,855	,722
Okuryazar	16	3,4	3,44	0,620	278,78		
İlkokul	172	36,9	3,33	0,428	238,02		
Ortaokul	138	29,6	3,28	0,496	230,60		
Lise	102	21,9	3,24	0,572	225,43		
Üniversite	31	6,7	3,29	0,530	231,92		

*p<0,05

Ortaöğretim öğrencilerinin babalarının eğitim durumlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarına bakıldığında, okuryazar olanların tutum puanlarının $\bar{X} = 3,44$ ile en yüksek olduğu, okuryazar olmayanların tutum puanlarının $\bar{X} = 3,08$ ile en düşük olduğu sonuçları dikkati çekmektedir. Öğrencilerin babalarının eğitim durumlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında anlamlı bir fark olup olmadığına bakıldığında, bu farkın olmadığı, babalarının eğitim durumlarına bakılmaksızın, fark olmadığı bulunmuştur.

Tablo 11

Ortaöğretim Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Düzeylerine Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması

Eğitim Durumu	Öğrenci Sayıları		Tutum Puanları		Kruskal-Wallis H Testi		
	N	%	$\bar{X}$	Ss.	Sıra Ortalama	KW	P
Okuryazar Değil	33	7,1	3,30	0,422	231,48	3,326	,650
Okuryazar	16	3,4	3,40	0,566	252,06		
İlkokul	242	51,9	3,32	0,469	239,67		
Ortaokul	109	23,4	3,28	0,504	230,18		
Lise	55	11,8	3,22	0,535	219,89		
Üniversite	11	2,4	3,96	0,902	177,86		

*p<0,05

Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının annelerinin eğitim durumlarına göre bakıldığında, üniversite mezunu olanların tutum puanlarının $\bar{X}=3,96$ ile en yüksek olduğu, lise mezunlarının tutum puanlarının $\bar{X}=3,22$ ile en düşük olduğu sonuçları dikkati çekmektedir. Öğrencilerin annelerinin eğitim durumlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında anlamlı bir fark olup olmadığına bakıldığında, bu farkın olmadığı görülmüş; annelerinin eğitim durumuna göre tutum puanlarının değişken olduğu, en yüksek değerlere (en yüksekten) sırasıyla üniversite, okuryazar, okuryazar değil gruplarının, en düşük değerlere ise (en düşükten) sırasıyla lise, ortaokul ve ilkokul gruplarının sahip olduğu görüşmüştür.

Tablo 12

Ortaöğretim Öğrencilerinin Ailelerinin Ortalama Aylık Gelirlerine Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması

Ortalama Aylık Gelir (TL)	Öğrenci		Tutum		Kruskal-Wallis		
	Sayıları		Puanları		H Testi		
	N	%	$\bar{X}$	Ss.	Sıra Ortalama	KW	P
891 (Asgari Ücret ve Altı)	121	26,0	3,29	0,552	236,58		
892 – 2 000	200	42,9	3,32	0,433	233,21		
2 001 – 3 000	96	20,6	3,31	0,488	235,71	5,614	,230
3 001 – 5 000	33	7,1	3,16	0,488	192,17		
5 001 ve üstü	16	3,4	3,30	0,881	285,78		

*p<0,05

Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının ailelerinin ortalama aylık gelirlerine göre bakıldığında, 892 – 2 000 TL arası geliri olanların tutum puanlarının $\bar{X}$ =3,32 ile en yüksek olduğu, 3 001 – 5 000 TL arası geliri olanların tutum puanlarının $\bar{X}$ =3,16 ile en düşük olduğu sonuçları dikkati çekmektedir. Öğrencilerin ailelerinin ortalama aylık gelirlerine göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında anlamlı bir fark olup olmadığına bakıldığında, bu farkın olmadığı bulunmuştur.

Tablo 13

Ortaöğretim Öğrencilerinin Üniversite Hazırlık Kurslarına Katılım Durumlarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması

Kurslara Katılım Durumu	Öğrenci		Tutum		Kruskal-Wallis		
	Sayıları		Puanları		H Testi		
	N	%	$\bar{X}$	Ss.	Sıra Ortalama	KW	P
Evet	57	12,2	3,30	0,478	229,19		
Bazen	29	6,2	3,09	0,604	187,69	3,776	,151
Hayır	380	81,5	3,31	0,493	237,64		

*p<0,05

Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının üniversite hazırlık kurslarına katılım durumlarına göre bakıldığında, kursa katılmayanların tutum puanlarının $\bar{X}=3,31$ ile en yüksek olduğu, kurslara bazen katılanların tutum puanlarının $\bar{X}=3,09$ ile en düşük olduğu sonuçları dikkati çekmektedir. Öğrencilerin üniversiteye hazırlık kurslarına katılımlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında anlamlı bir fark olup olmadığına bakıldığında, bu farkın olmadığı, üniversiteye hazırlık kurslarına katılımlarına bakılmaksızın, fark olmadığı bulunmuştur.

Tablo 14

Öğrencilerin Okullarındaki Spor Alanlarını Kullanabilme Durumlarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması

Spor Alanı	Öğrenci		Tutum		Kruskal-Wallis			Mann Whitney	
	Sayıları		Puanları		H Testi			U Testi	
Yeterliliği	N	%	$\bar{X}$	Ss.	Sıra Ortalama	KW	p	Gruplar	p
Evet	36	7,7	3,46	0,419	290,92			Evet +	,004*
Kısmen	85	18,2	3,38	0,413	254,95	11,127	,004*	Hayır Kısmen +	,043*
Hayır	345	74,0	3,25	0,522	222,22			Hayır	

*p<0,05

Öğrencilerin %74'ü okullarındaki spor alanlarını yeterince kullanamadıklarını dile getirmişlerdir. Buna kısmen kullanabildiklerini söylenenler eklendiğinde oran %92,2'ye çıkmaktadır. Ortaöğretim öğrencilerinin okullarındaki spor alanlarının yeterince kullanıp kullanamadıklarına ilişkin görüşlerine göre beden eğitimi derslerine ilişkin tutumlarının karşılaştırılması sonucunda; spor alanlarını yeterince kullanabildiklerini ifade eden öğrencilerinin ortalamalarının $\bar{X} = 3,46$ olduğu, kısmen kullanabildiklerini ifade eden öğrencilerinin ortalamalarının $\bar{X} = 3,38$ olduğu, kullanımlarının yeterli olmadığını ifade eden öğrencilerinin ortalamalarının $\bar{X} = 3,25$ olduğu görülmektedir.

Okullarındaki spor alanlarının yeterince kullanıp kullanamadıklarına ilişkin ifadelerine göre tutumlarında farkın olup olmadığına bakıldığında ise aralarındaki farkın anlamlı

olduğu görülmektedir $p=(,004)^*$. Bu farkın hangi ifadeler arasında olduğunu belirlemek için bütün ifade türleri birbirleri ile ikili karşılaştırma yapılmıştır. Mann Whitney U testi ile yapılan ikili karşılaştırma sonucunda, okullarındaki spor alanlarının yeterli olduğunu ifade edenlerle, yeterli olmadığını ifade edenler arasında ($p=,004$)* ve okullarındaki spor alanlarının kısmen yeterli olduğunu ifade edenlerle ile yeterli olmadığını ifade edenler arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir ($p=,043$)*. Ortalama değerlere bakıldığında, okullarındaki spor alanlarının yeterli olduğunu ifade edenlerin, kısmen yeterli olduğunu ifade edenler ve yeterli olmadığını ifade eden öğrencilerine göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının daha olumlu ve daha yüksek düzeyde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 15

Ortaöğretim Öğrencilerinin Serbest Zamanlarında Egzersiz ve Spor Yapma Sıklıklarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması

Egzersiz/ Spor Yapma	Öğrenci Sayıları		Tutum Puanları		Kruskal-Wallis H Testi			Mann Whitney U Testi	
	N	%	$\bar{X}$	Ss.	Sıra Ortalama	KW	p	Gruplar	P
Her Zaman	66	14,2	3,46	0,459	283,88			Her Zaman +	,036*
Ara Sıra	149	32,0	3,30	0,525	241,37			Ara Sıra	
Nadiren	104	22,3	3,28	444	221,53	14,545	,002*	Her Zaman +	,002*
Hiç	147	31,5	3,21	0,516	211,37			Nadiren Her Zaman +	,000*
								Hiç	

* $p<0,05$

Ortaöğretim öğrencilerinin serbest zamanlarında egzersiz ve spor yapma sıklıklarına göre beden eğitimi derslerine ilişkin tutumlarının karşılaştırılması sonucunda; her zaman egzersiz ve spor yaptığını ifade eden öğrencilerinin ortalamalarının $\bar{X} = 3,46$ olduğu, ara sıra yaptığını ifade eden öğrencilerinin ortalamalarının $\bar{X} = 3,30$ olduğu, nadiren yaptığını ifade eden öğrencilerinin ortalamalarının $\bar{X} = 3,25$ olduğu ve hiç yapmadığını ifade eden

öğrencilerin ortalamalarının $\bar{X} = 3,21$ olduğu görülmektedir. Bu tablodan anlaşıldığı üzere, ortaöğretim öğrencilerinin serbest zamanlarında egzersiz ve spor yapma sıklıklarına göre beden eğitimi derslerine ilişkin tutumları kararsıza yakın bulunmuştur.

Serbest zamanlarında egzersiz ve spor yapma sıklıklarına ilişkin yanıtları arasında, farkın olup olmadığına bakıldığında ise aralarındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir $p=(,002)^*$.

Bu farkın hangi ifadeler arasında olduğunu belirlemek için bütün ifade türleri birbirleri ile ikili karşılaştırma yapılmıştır. Mann Whitney U testi ile yapılan ikili karşılaştırma sonucunda, her zaman serbest zamanlarında egzersiz ve spor yaptığını ifade edenlerle, ara sıra yaptığını ifade edenler arasında ($p=,036$)*, her zaman serbest zamanlarında egzersiz ve spor yaptığını ifade edenlerle, nadiren yaptığını ifade edenler arasında ($p=,002$)* ve her zaman serbest zamanlarında egzersiz ve spor yaptığını ifade edenlerle, hiçbir zaman yapmadığını ifade edenler arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir ($p=,000$)*. Ortalama değerlere bakıldığında, er zaman serbest zamanlarında egzersiz ve spor yaptığını ifade edenlerin, diğer yanıtlayıcılara göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının daha olumlu ve daha yüksek düzeyde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 16

Ortaöğretim Öğrencilerinin Bir Spor Kulübünde Spor Yapma Durumlarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması

Spor Kulübünde Spor Yapma	Öğrenci Sayıları		Tutum Puanları		Kruskal-Wallis H Testi			Mann Whitney U Testi	
	N	%	$\bar{X}$	Ss.	Sıra Ortalama	KW	p	Gruplar	P
Evet	54	11,6	3,34	0,567	250,11	7,805	,020*	Bazen	+ ,009*
Bazen	53	11,4	3,42	0,510	276,58			Hayır	
Hayır	359	77,0	3,27	0,487	224,64				

*p<0,05

Ortaöğretim öğrencilerinin, bir spor kulübünde spor yapma durumlarına göre beden eğitimi derslerine ilişkin tutumlarının karşılaştırılması sonucunda; spor yaptığını ifade eden öğrencilerinin ortalamalarının $\bar{X} = 3,34$ olduğu, bazen yaptığını ifade eden öğrencilerinin ortalamalarının $\bar{X} = 3,42$ olduğu ve hiç yapmadığını ifade eden öğrencilerinin ortalamalarının $\bar{X} = 3,27$ olduğu görülmektedir. Bu tablodan anlaşıldığı üzere ortaöğretim öğrencilerinin bir spor kulübünde spor yapma durumlarına göre beden eğitimi derslerine ilişkin tutumlarının kararsıza yakın olduğu söylenebilir.

Okullarındaki bir spor kulübünde spor yapma durumlarına ilişkin ifadeler arasında farkın olup olmadığına bakıldığında ise aralarındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir $p=(,020)*$. Bu farkın hangi ifadeler arasında olduğunu belirlemek için bütün ifade türleri birbirleri ile ikili karşılaştırma yapılmıştır. Mann Whitney U testi ile yapılan ikili karşılaştırma sonucunda, bir spor kulübünde bazen spor yaptığını ifade edenlerle, hiç yapmadığını ifade edenler arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir ($p=,009$)*. Ortalama değerlere bakıldığında, bir spor kulübünde bazen spor yaptığını ifade edenlerin, hiç yapmadığını belirten ve spor yaptığını belirtenlere göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının daha olumlu ve daha yüksek düzeyde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 17

Ortaöğretim Öğrencilerinin Anne veya Babasının Aktif Olarak Spor Yapma Durumlarına Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması

Aktif Spor Yapan	Öğrenci		Tutum		Kruskal-Wallis		
	Sayıları		Puanları		H Testi		
	N	%	$\bar{X}$	Ss.	Sıra Ortalama	KW	P
Hiçbiri Yapmıyor	283	60,7	3,28	0,478	229,22	1,819	,403
Anne Yapıyor	65	13,9	3,25	0,562	226,12		
Baba Yapıyor	118	25,3	3,34	0,517	247,83		

*p<0,05

Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının, anne veya babasının aktif olarak spor yapma durumlarına göre bakıldığında, babaları aktif olarak spor yapanların tutum puanlarının $\bar{X}=3,34$ ile en yüksek olduğu, anneleri aktif olarak spor yapanların tutum puanlarının $\bar{X}=3,25$ ile en düşük olduğu sonuçları dikkati çekmektedir. Öğrencilerin, anne veya babasının aktif olarak spor yapma durumlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında anlamlı bir fark olup olmadığına bakıldığında, bu farkın olmadığı, ebeveynlerinin spor yapma durumlarına bakılmaksızın, fark olmadığı bulunmuştur.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1.Tartışma

Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelendiği bu çalışmada ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının kararsıza yakın olduğu görülmüştür.

Çalışmada kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları incelendiğinde anlamlı fark olduğu görülmüştür. Ortalama puanlarına bakıldığında erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine olan tutumlarının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Çalışmamızın paralelinde, Pulur & Yazıcı (2011) erkek öğrencilerin tutum puanlarını kız öğrencilere göre daha yüksek bulmuştur. Taşgın & Tekin (2009) de erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının kız öğrencilere göre daha olumlu olduğunu bulmuşlardır. Yine, Akandere, Özyalvaç & Duman (2009)'ın araştırmasında erkeklerin beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanları istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Trenor, Graber, Housner & Wiegand (1998) ilköğretim 6. sınıftan itibaren öğrencilerin beden eğitimine ilişkin tutumlarında bir azalma görülmeye başlandığını; bu tutumla ilgili azalma her iki cinsiyette de meydana gelse de, kız öğrencilerde bu azalmanın daha şiddetli meydana geldiğini belirtmektedirler.

Trenor vd. (1998:43) yaptıkları araştırmada beden eğitimi derslerinde erkek öğrenciler kızlara göre kendilerini daha yetenekli, güçlü ve kuvvetli hissettikleri sonucu bulunmuştur. Koca & Demirhan (2004)'ın çalışmasında da benzer biçimde erkeklerin tutum puanları kızların tutum puanlarına göre anlamlı fark göstermiştir. Güllü & Güçlü (2009) literatürde çalışmayı destekler nitelikte çok sayıda örneğe işaret etmiştir (Stenzer vd., 2004, s. 602;

Şişko & Demirhan, 2002, s. 205; Alenezi, 2005, s. 227; Stewart & Gren, 1991, s. 75; Hünük & Demirhan, 2003, s. 175; Koca, Aşçı & Demirhan, 2005, s. 365; Koca & Aşçı, 2004, s. 15; Koca & Aşçı, 2006, s. 185; Chung & Philips, 2002, s. 129; Koca & Demirhan, 2004, s. 754; Kangalgil, Hünük & Demirhan, 2004, s. 287; Balyan, Moralı & Onursal, 2005, s. 194-67-195; Hatten, 2004, s. 52-53; Luke & Sinclair, 1991, s. 31; Figley, 1985, s. 229). Bu çalışmanın aksine, “Wersch, Trew & Turner (1992)’nin yaptıkları araştırmaya göre de 11-14 yaş grubundaki kızların beden eğitime ilişkin ilgileri erkeklerden daha yüksek düzeyde” görülmüştür (Pulur & Yazıcı 2011). Yine, Gary & David (1991) çocukların aktiviteye ilişkin tutumlarını ve beden eğitimi algılarını tespit etmeyi yönelik araştırmalarına 291 ortaöğretim ve 316 ilköğretim öğrencisi katılmış; araştırma sonucuna göre kız öğrencilerin beden eğitime yönelik erkek öğrencilerden daha pozitif tutumlara sahip olduğu ortaya çıkmıştır. İlköğretim düzeyinde yapılan bazı çalışmalarda da kız öğrencilerin tutum puanlarının daha yüksek olduğu görülebilmektedir (Altay & Özdemir, 2006, s. 591; Koçak & Hürmeriç, 2006, s. 298; Koçak & Hürmeriç, 2004, s. 134; Birtwistle & Brodie, 1991, s. 465’den aktaran Güllü & Güçlü 2009). Literatürde kız öğrencilerin spor alanlarına katılım engellerine ilişkin bazı bulgularına (Yaprak & Amman, 2009) benzer durumların (kız çocuklarını spordan dışlayan baskılar yüzünden bu çocukların beden eğitimi dersine, örneğin “ayıp” diye katılmak istememesi gibi) bu çalışma sırasındaki gözlemlerde de dikkat çektiği ve sınırlı da olsa bu bulguların, bu çalışmadaki kız öğrencilerin tutum puanlarının daha düşük düzeyde çıkmasını açıklamaya katkı sağlayacağı söylenebilir.

Öğrencilerin sınıflara göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında anlamlı bir fark olmadığı, her düzeydeki öğrencinin beden eğitimi dersine ilişkin kararsız yakın tutum besledikleri söylenebilir. Çalışmanın paralelinde, Çetin (2007)’in yaptığı çalışmada ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Diğer bir çok çalışma da benzer sonuçlar sunmaktadır (Hünük & Demirhan, 2003, s. 175; Kangalgil, Hünük & Demirhan, 2004, s. 287; Şişko & Demirhan, 2002, s. 207; Koca & Aşçı, 2004, s. 20; Koca & Demirhan, 2004, s. 754; Koca, Aşçı & Demirhan, 2005, s. 365; Koca & Aşçı, 2006, s. 192’den Güllü & Güçlü 2009).

Yine yapılan çalışmalarda 10. ve 11. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları olumlu olarak bulunmuştur (Chung & Philips, 2002, s. 130; Alenezi, 2005, s. 227; Stelzer ,J., Ernest, J.M., Fenster, M.J. & Langford, G. , 2004, s. 602; Stewart & Gren, 1991, s. 75; Birtwistle, 1991, s. 465). Çalışmanın aksine Akandere vd. (2009)’ın yaptığı araştırmaya katılan öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları

incelendiğinde; sınıflar arasında farklılıklar tespit edilmiştir. Altay & Özdemir (2006)' in araştırma sonuçlarına göre; öğrenci tutum puan ortalamalarında sınıf düzeylerine göre anlamlı fark bulunmuştur. Güllü (2007) 'nın ortaöğretim öğrencilerin sınıflarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanları arasında anlamlı düzeyde fark olduğu ve farkın 10. sınıf ile 11. sınıfları arasında yapılan karşılaştırmadan kaynaklandığı görülmektedir. Bunun yanında Güllü (2007)'ye göre “yapılan araştırmalarda öğrencilerin sınıf düzeyleri arttıkça, beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanlarında bir azalma olduğu sonucu göze çapmaktadır” (Subramaniam & Silverman, 2007:610; Holoğlu, 2006:38; Hünük, 2006:64; Erkmen, vd, 2006, s. 966; Hünük & Demirhan, 2003, s. 175; Kangalgil, Hünük & Demirhan, 2004, s. 287; Şişko & Demirhan, 2002, s. 207; Krouscas, 1999, s. 86; Hatten, 2004, s. 52-53'den aktaran Güllü, 2007).

Ortaöğretim öğrencilerinin okul türlerine göre beden eğitimi derslerine ilişkin tutumları kararsıza yakın olmakla birlikte en düşük değerleri Anadolu Lisesi en yüksek değerleri ise Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinin aldıkları, Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinin tüm diğer liselerdeki öğrencilerine göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının anlamlı düzeyde daha olumlu ve daha yüksek düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinin mesleki eğitimleri sırasında beden eğitimi ve sporun insan sağlığı için önemini, insan bedeni ve hareketin ilişkisini daha iyi kavramasını sağlayacak dersleri almış olmalarının beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının daha yüksek bir değerde olmasında etkili olmuş olabileceği düşünülebilir. Güllü (2009) yaptığı çalışmada genel liseler ile mesleki ve teknik liselerde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanları arasında anlamlı düzeyde fark olduğu; genel liselerde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının mesleki ve teknik liselere devam eden öğrencilerin tutumlarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Bunların yanında Balyan, Moralı & Onursal'ın (2005, s. 194-195) devlet liseleri ile özel liselere devam eden öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı düzeyde bir fark bulamamışlardır. Koca, Aşçı & Demirhan'ın (2005, s. 365) kız meslek lisesi, erkek meslek lisesi ve genel liselerde öğrenim gören 9. sınıf öğrencileri üzerine yaptıkları araştırmada, öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını olumlu olarak bulmuşlardır. Yine Koca & Aşçı'nın (2006, s. 192-195) mesleki ve teknik liseler ile genel liselerde öğrenim gören 9. sınıf öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını olumlu olarak bulmuşlardır.

Öğrencilerin yaşlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında anlamlı bir fark olup olmadığına bakıldığında bu farkın olmadığı, her yaş düzeyindeki öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin kararsıza yakın tutum besledikleri söylenebilir. Öğrenciler arasında en yüksek tutum puanına, daha erken ortaöğretim öğrencileri yani 15 yaşında olanlar sahipken en yüksek yaşta (18) olanların tutum puanlarının en düşük olduğu sonuçları dikkati çekmektedir. Yapmış olduğumuz çalışmanın paralelinde Güllü (2009)'nın yapmış olduğu araştırma sonucunda öğrencilerin yaşlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında fark olmadığı, 15 yaşındaki öğrencilerin tutum puanlarının en yüksek ($X=3,89$) olduğu, bunun yanında en düşük ($X=3,80$) tutum puanlarını 17 yaşındaki öğrencilerin aldığı görülmüştür. Güllü (2009)'nın çalışması, anlamlılık ve farkın oranı bakımından bizim çalışmamızla benzerlik gösterse de öğrencilerin tutum puanları bizim çalışmamızdaki öğrencilerin puanlarından daha yüksek bulunmuştur. Bu farkın nedenlerinin (bölge, öğretmen, sosyo-ekonomik faktörler) ayrıca araştırılması gerekmektedir. Yine, Akandere vd. (2009)'ın araştırmasında 14–16 yaş grubundaki öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanları 17–19 yaş grubundaki öğrencilerin tutum puanlarından anlamlı derecede yüksek bulunmuştur.

Öğrencilerin kardeş sayılarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında anlamlı bir fark olup olmadığına bakıldığında, bu farkın olmadığı, kardeş sayısına göre aldıkları ortalama puanların da oldukça değişken olduğu görülmüştür. Örneğin, 7 kardeş olanların en yüksek tutum puanlarına (3,47) sahip olduğu, yine 7 ve üzeri kardeş sayısı olanların ikinci en yüksek değeri aldıkları (3,40), sırasıyla 6 ve 2 kardeş olanların ise tutum puanlarının (3,21 ve 3,24) en düşük olduğu görülmektedir. Çalışmanın paralelinde Güllü (2009) yaptığı çalışmada ortaöğretim öğrencilerinin kardeş sayılarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında bir farkın olmadığını bulmuştur. Çalışmanın aksine Kır (2012) yaptığı çalışmada kardeş sayılarına göre anlamlı düzeyde farklılık bulunmuştur.

Öğrencilerin babalarının eğitim durumlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında anlamlı bir fark olmadığı, okuryazar olanların tutum puanlarının (3,44) en yüksek, okuryazar olmayanların tutum puanlarının (3,08) ise en düşük olduğu sonuçları dikkat çekmektedir. Koçak & Hürmeriç (2006, s. 103; 2004, s. 135) araştırmalarında ilköğretim öğrencilerinin babalarının eğitim düzeylerine göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında anlamlı fark bulamamışlar; bu çalışmanın aksine Güllü (2009) yaptığı çalışmada ortaöğretim öğrencilerinin babalarının eğitim durumlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılıklar olduğunu bulmuştur. Güllü (2009)'nın

çalışmasında babalarının öğrenim durumu en düşük olan (okuryazar değil) öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanlarının (4,07) en yüksek bulunurken, babalarının öğrenim durumu en yüksek olan (üniversite -lisans ve lisansüstü-) öğrencilerin tutum puanlarının (3,67) en düşük olduğu görülmektedir. Hologlu (2006, s. 40)'da ilköğretimdeki kız öğrencilerle yaptığı araştırmada kız öğrencilerinin babalarının eğitim düzeyleri ile beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı düzeyde fark olduğunu bulmuştur. Yine, Tatal (2011)'in araştırmasına katılan velilerin öğrenim durumları ile Beden Eğitimi dersine karşı tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark bulunmuştur.

Öğrencilerin annelerinin eğitim durumlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında anlamlı bir fark bulunamamış; annelerinin eğitim durumuna göre tutum puanlarının değişkenlik gösterdiği, en yüksek değerlere (en yüksekten) sırasıyla üniversite, okuryazar, okuryazar değil gruplarının, en düşük değerlere ise (en düşükten) sırasıyla lise, ortaokul ve ilkokul gruplarının sahip olduğu görülmüştür. Çeliköz & Çetin (2004) yaptıkları araştırmada annenin eğitim durumu ile tutumlar arasında düşük sayılabilecek bir ilişki bulunmuştur. Tatal (2011)'in çalışmasında sonuçlar anne ve baba ayrımı gözetenmeden “veli” başlığı altında ele alınmıştır. Bu çalışmaya göre araştırmaya katılan velilerin öğrenim durumları ile Beden Eğitimi dersine karşı tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark olduğu sonucu çıkmıştır; öğrenim durumu yükseldikçe beden eğitimi dersine karşı tutumlar olumlu yönde artmaktadır. Güllü (2009) yaptığı çalışmada öğrenci annelerinin eğitim durumlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanlarında anlamlı düzeyde fark olduğu görülmektedir. Bu farkın anneleri okuryazar olmayan öğrenciler grubu ile anneleri lise mezunu olan öğrenciler arasında kaynaklandığı görülmektedir. Hologlu (2006, s. 40)'nın çalışmasında ilköğretim kız öğrencilerinin annelerinin eğitim düzeyleri ile beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı düzeyde fark olduğu bulunmuştur. Bu çalışmanın ilgili sonuçları anlamlılık düzeyleriyle ilgili olarak velilerin veya annelerin öğrenim düzeylerine göre tutum puanlarında anlamlı fark bulunan diğer çalışmalardan farklılaşmaktadır. Ancak, bu çalışmada anlamlı fark olmamakla birlikte, belirli eğitim düzeylerindeki tutum puanları bakımından literatürle benzerlik göstermektedir.

Öğrencilerin ailelerinin ortalama aylık gelirlerine göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında anlamlı bir fark olmadığı; 892 – 2 000 TL arası geliri olanların tutum puanlarının 3,32 ile en yüksek olduğu, 3 001 – 5 000 TL arası geliri olanların tutum puanlarının 3,16 ile en düşük olduğu sonuçları dikkati çekmektedir. Çalışmamızın

paralelinde Güllü (2009) yapmış olduğu araştırmada öğrencilerin ailelerinin aylık ortalama gelir düzeylerine göre beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanları arasında anlamlı düzeyde fark olmadığı görülmektedir. Birtwistle & Brodie'nin (1991, s. 465) yaptıkları araştırmada da öğrencilerin sosyo-ekonomik durumları ile beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı düzeyde fark olmadığını bulmuştur. Çalışmanın aksine Öztürk (2000) yaptığı çalışmada şehirleşme, ailelerin gelir düzeyi ve eğitim düzeyi ile katılımcıların spora ilgisi arasında anlamlı ilişki bulmuştur.

Öğrencilerin üniversiteye hazırlık kurslarına katılımlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Çalışmanın aksine Güllü (2009)'da yaptığı çalışmada öğrencilerin üniversite hazırlık kurslarına gitme durumlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanları arasında anlamlı düzeyde fark olduğu görülmektedir; çalışmada hazırlık kurslarına gitmeyen öğrencilerin tutum puanlarının (3,89), hazırlık kurslarına bazen giden öğrencilerin tutum puanları (3,86) ile hazırlık kurslarına sürekli giden öğrencilerin tutum puanlarından (3,69) daha yüksek bulunmuştur.

Öğrencilerin %74'ü okullarındaki spor alanlarını yeterince kullanamadıklarını dile getirmişlerdir. Buna kısmen kullanabildiklerini söylenenler eklendiğinde oran %92,2'ye çıkmaktadır. Okullarındaki spor alanlarını yeterince kullanıp kullanamadıklarına ilişkin ifadelerine göre öğrencilerin tutumlarında anlamlı fark olduğundan bu oran oldukça önemli bulunmuştur. Okullarındaki spor alanlarının yeterli olduğunu ifade edenler ile yeterli olmadığını ($p=,004$)*, yine, kısmen yeterli olduğunu ifade edenlerle ile yeterli olmadığını ifade edenler arasındaki tutum farkının anlamlı olduğu görülmektedir ($p=,043$)*. Okullarındaki spor alanlarının yeterli olduğunu ifade edenlerin, kısmen yeterli olduğunu ifade edenler ve yeterli olmadığını ifade eden öğrencilerine göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının daha olumlu ve daha yüksek düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Üstelik öğrencilerin genel tutum ortalamasının da kararsıza yakın oluşunun önemli ölçüde spor alanlarını yeterince kullanamamaları ile ilgili olabileceği düşünülmektedir. Spor salonlarının yetersizliği, Karakuş'un (2005) çalışmasında da görülebileceği gibi malzeme sıkıntısını da beraberinde getirmektedir. Sönmez (1989) İlkokullarda Beden Eğitimi Dersi Uygulamaları ile İlgili Sorunlar konulu çalışmasında beden eğitimi derslerinin ilkokullarda amacına uygun olarak işlenmediği, bu durumun sebepleri olarak araç gereç ve spor tesislerinin yetersizliğini bulmuştur. Demirhan, Coşkun, & Altay (2002) ilköğretim okulları, lise ve dengi okullarında Beden Eğitimi dersinin amaçlarına ulaşılma düzeyi ile

ilgili yaptıkları bir araştırmada spor alanının yetersizliği, hedeflenen amaçlara ulaşamamasında birinci etken olarak belirtilmiştir.

Ortaöğretim öğrencilerinin serbest zamanlarında egzersiz ve spor yapma sıklıklarına ilişkin yanıtları arasında farkın anlamlı olduğu görülmektedir. Bu farkın hangi ifadeler arasında olduğunu belirlemek için bütün ifade türleri birbirleri ile ikili karşılaştırma yapılmıştır. Yapılan ikili karşılaştırma sonucunda, her zaman serbest zamanlarında egzersiz ve spor yaptığını ifade edenlerle ara sıra yaptığını ifade edenler arasında, her zaman serbest zamanlarında egzersiz ve spor yaptığını ifade edenlerle nadiren yaptığını ifade edenler arasında ve her zaman serbest zamanlarında egzersiz ve spor yaptığını ifade edenlerle hiçbir zaman yapmadığını ifade edenler arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir. Ortalama değerlere bakıldığında, her zaman serbest zamanlarında egzersiz ve spor yaptığını ifade edenlerin, diğer yanıtlayıcılara göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının daha olumlu ve daha yüksek düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Çalışmanın paralelinde, Akandere vd. (2009) araştırmalarında, katılımcıların beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını serbest zamanlarda spor veya egzersiz yapma durumuna göre karşılaştırmış ve “serbest zamanlarda spor veya egzersizi her zaman yapanların beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanı serbest zamanlarda spor veya egzersizi ara sıra, nadiren ve hiç yapmayanların puanlarından anlamlı derecede yüksek” bulmuşlardır. Güllü (2009)’da yaptığı çalışmada öğrencilerin serbest zamanlarında egzersiz veya spor yapma sıklıklarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı düzeyde fark olduğu görülmektedir. Chung & Philips (2004, s. 129)’e göre de ortaöğretim öğrencilerinin serbest zaman egzersizleri ile beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Kardeş veya kardeşlerinin fiziksel aktivite veya spor yapma durumlarına göre ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları kararsıza yakın bulunmuştur. Bunun yanında aralarında anlamlı fark bulunmayan bu ortalamalarının (3,29 ve 3,30), öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin genel tutum puan ortalamalarıyla örtüştüğü görülmektedir. Öte yandan, ortaöğretim öğrencilerinin kendilerinin bir spor kulübünde spor yapıp yapmadıklarına ilişkin ifadeler arasında farkın anlamlı olduğu görülmektedir. Yapılan ikili karşılaştırma sonucunda, bir spor kulübünde bazen spor yaptığını ifade edenlerle, hiç yapmadığını ifade edenler arasındaki farkın anlamlı olduğu; bir spor kulübünde bazen spor yaptığını ifade edenlerin, hiç yapmadığını belirten ve spor yaptığını belirtenlere göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının daha olumlu ve daha yüksek düzeyde olduğu

anlaşılmaktadır. Çalışmanın paralelinde Akandere vd. (2009)'ın yaptığı araştırmaya katılan öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları incelendiğinde; kulüpte düzenli olarak spor yapma durumları arasında farklılıklar tespit edilmiştir. Güllü (2009)'da öğrencilerin bir spor kulübünde düzenli olarak spor yapma durumlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanları arasında anlamlı düzeyde fark olduğunu bulmuştur. Yine, çalışmanın paralelinde Kangalgil, Hünük & Demirhan (2006) spor yapan öğrenciler lehine anlamlı fark bulmuşlardır. Chung & Philips (2004, s. 129)'de ortaöğretim öğrencilerinin serbest zaman egzersizlerine katılımı ile beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulmuşlardır (Chung & Philips, 2004, s. 129). Papadopoulou, Hassapidou, Papadopoulou, Petrakis, Dalkıranis & Fahantido (2004, s. 39) Yunanistan'da yaptıkları araştırmada ortaöğretim öğrencilerinin %30,9'un spor yapmadıklarını bulmuştur. Ancak Özhan'ın (1998) yaptığı çalışmada ortaöğretim öğrencilerin %68,5'inin düzenli spor yapma alışkanlığı kazanma konusunda beden eğitimi dersinden beklentileri olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Öğrencilerin, anne veya babasının aktif olarak spor yapma durumlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Çalışmanın paralelinde Mollaoğulları & Korucu (2005)'nın Denizli il merkezinde yapmış olduğu araştırmada beden eğitimi öğretmenlerinin %80'den daha fazlasının, velilerin çocuklarını, hafta sonu kurslarına ve özel etkinliklerine katılamadıkları için okul takımına göndermek istemediklerini söylemişlerdir. Erol, Korkmaz & Acar (2005), Bursa ilinde bulunan anaokullarındaki öğrenci velilerinin beden eğitimi ve spora bakış açılarının incelenmesi ile ilgili araştırmalarında velilerin beden eğitimi ve spor etkinliklerinde gereken ilgiyi göstermedikleri bulunmuştur. Yine Erol, Arabacı & Acar'ın(2003), Bursa Nilüfer ilçesi ilköğretim okullarındaki öğrenci velilerinin beden eğitimi ve spora bakış açılarının incelenmesi ile ilgili araştırmalarında da velilerin beden eğitimi ve spor etkinliklerinde gereken ilgiyi göstermedikleri, ailelerin çocuklarını belirli zamanlarda spor faaliyetlerini yapmalarını hatırlatmadıkları, çocuklarını çok iyi yaptığı spor faaliyeti için ödüllendirmedikleri, spor gelişimleri hakkında konuşmadıkları, beden eğitimi ve spor etkinliklerine teşvik etmedikleri ve spor gelişimlerini takip etmedikleri bulunmuştur (Erol, Arabacı & Acar'dan aktaran, Tural, 2011).

5.2.Öneriler

- Araştırma Ankara ilinin Bala ilçesindeki beden eğitimi dersi gören ortaöğretim öğrencilerini kapsayacak şekilde yapılmıştır. Benzer araştırmalar farklı okul türlerini, farklı ilçe ve illeri kapsayacak şekilde yapılabilir.
- Araştırmada öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının kararsıza yakın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu oranın bir spor kulübünde veya serbest zamanlarında spor yapan ve fiziksel aktiviteye katılan öğrencilerde daha iyi olduğu görülmüştür. Eğitim sürecinde ve bu yaş grubunda öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının daha iyi olmaması, yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılım durumları ve dolayısıyla sağlıkları hakkında endişe verici niteliktedir. Yaşları en yüksek olan öğrencilerin tutum puanlarının en düşük oluşu da bu tehlikeye işaret etmektedir. Bu nedenle bu çalışmadaki bulguların yanı sıra daha fazla açıklamaya ihtiyaç olan alanlarda literatür ve yeni araştırmalardan faydalanılarak hareket planları hazırlanmalı ve uygulanmalıdır.
- Öğrencilerin %90'ından fazlasının okullarında spor alanlarını yeterince kullanmadığı veya kısmen kullandığını dile getirmesi, beden eğitimi dersine yönelik tutumlarındaki kararsızlığın önemli bir açıklaması olduğu düşünülmektedir. Okullardaki spor alanlarının ve kullanım şartlarının iyileştirilmesi ve düzenlenmesi, bu bağlamda da beden eğitimi dersi ve fiziksel aktivitelere herkesin eşit düzeyde erişimine imkân verecek çalışmaların gerçekleştirilmesine ihtiyaç vardır. Bu bağlamda örneğin okullardaki spor alanlarının düzenlenmesi, geliştirilmesi ve daha fazla aktivite ortamının oluşturulması için ilgili kurumlarla proje ve destek çalışması yapılabilir.
- Toplumsal cinsiyet eşitliği açısından daha olumlu sonuçlar için, derse katılan tüm öğrencilerin spor yapmalarını ve fiziksel aktiviteye katılmalarını sağlayacak (örneğin toplumsal cinsiyet politikalarının gözetildiği) çalışmaların geliştirilmesine ihtiyaç vardır. Bu konuda kız ve erkek öğrenciler arasında tutum ve katılım bakımından belirgin bir eşitsizlik ve müdahale edilmesi gereken sorunlarda çeşitlilik sözkonusudur. Ancak, ebeveynlerin eğitim durumu, aylık gelir durumu gibi belirli ölçütlere ilişkin verilerin bu çalışmada ve farklı çalışmalarda farklı sonuçlar verdiği ve bu yönde nasıl tedbirlere ihtiyaç olduğuyla ilgili sahaya özgü derinlemesine çalışmaların yapılmasına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Açak, M. (2006). *Beden eğitimi öğretmenin el kitabı*. İstanbul: Morpa Kültür.
- Akandere, M., Özyalvaç, N. T., & Duman, S. (2009). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (24), 1-13.
- Alova, E. & Karaağaç, S. (1995). *Latince türkçe sözlük*. Ankara: Sosyal.
- Altay , F., Özdemir, Z. (2006). Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim 1. kademesinde öğrenim gören 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. *9. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi*. 15 (25), 591-593.
- Altıntaş, H.A. (2006). *Mardin Midyat'taki ilköğretim kurumlarında işlenen beden eğitimi derslerine yönelik öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aracı, H. (2001). *Öğretmen ve öğrenciler için okullarda beden eğitimi*. Ankara: Nobel.
- Arkonaç, S. A. (2001). *Sosyal psikoloji*. (II. Baskı). İstanbul: Alfa.
- Aronson, E., Wilson, T. D., & Akert, R.M. (2005). *Social psychology. (Fifth Edition)*. New York: Pearson Education International.
- Aras, Ö. (2013). *İlköğretim kurumları ikinci kademedeki öğrenim gören öğrenci ve görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi dersine yönelik görüş ve tutumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Arıkan, A. N., Göktaş, Z., Pepe, K., & Toy, E. (2006). Sınıf öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının araştırılması. *9. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi. 3-5 Kasım*, Muğla Üniversitesi.
- Aydın, O. (2002). *Davranış bilimlerine giriş*. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi.
- Balcı, A. (2013). *Spor bilimlerde araştırma*. Ankara: Pegem.
- Balcıoğlu, B., Özbek, A., & Sungur, N. (2003). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğrencilerinin değer sistemleri ve sorun çözmedeki yeterliliklerinin incelenmesi. *III. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Olimpik Eğitim ve Spor Kültürü Sempozyumu. 1 (2)*, 13-20.
- Balyan, M., Moralı, S. and Onursal, A.M. (2005). *The attitudes of various secondary school students toward physical education lessons (İzmir Sample)*. 46th ICHPER-SD Anniversary World Congress, November 9-13, Grand Cevahir Hotel and Convention Center, İstanbul. 15 (125), 194-196.
- Balyan, M. (2009). *İlköğretim 2. kademe ve ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları, sosyal beceri ve özyeterlik düzeylerinin karşılaştırılması*. Doktora Tezi. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Barut, B. (2005). Siyasal reklamcılık özelinde siyasal tutumların oluşması süreci. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15 (2)*, 295-317.
- Baysal, A. C. (1981). *Sosyal ve örgütsel psikolojide tutumlar*. İstanbul: İşletme Fakültesi.
- Berkowitz, L. (1980). *A survey of social psychology, (Second edition)*. New York: Holt, Rinehart & Winston.
- Bernstein, D.A., Stewart, C.A, Roy, E.J, Srull, K.T. & Wickens, D.C. (1994). *Psychology, (Third edition)*. Boston: Houghton Mifflin.
- Birtwistle, G.E. & Brodie, D.A. (1991). Children's attitudes towards activity and perceptions of physical education. *Health Education Research, 6 (4)*, 465-478.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Chung, M. & Philips, D.A. (2004). Attitude toward physical education and leisure-time exercise in high school students. *Physical Educator. 19(126)*, 156-166.

- Cüceloğlu, D. (1998). *İnsan ve davranışı*. İstanbul: Remzi.
- Çeliköz, N., & Çetin, Ç. (2004). Anadolu öğretmen lisesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları etkileyen etmenler. *Milli Eğitim Bahar*. 32 (162), 136-145.
- Çetin, M. (2007). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çoban, B & Ünveren, A. (2007). *Beden eğitimi ve oyun*. Ankara: Nobel.
- Çokluk, Ö. Şekercioğlu, G. & Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem.
- Çöndü, A. (1999). *Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri*. (2. Basım). Ankara: Nobel.
- Demirhan, G. Coşkun, H. & Altay, F. (2002). Beden eğitimi öğretmenlerinin niteliklerine ilişkin görüşler. Ankara: *Eğitim ve Bilim Dergisi*. 27 (123), 35-41.
- Demirhan, G. & Şişko, M. (2006). İlköğretim okulları ve liselerde öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 17 (2), 48-57.
- Demirhan, G. & Koca, C. (2004). An examination of high school students' attitudes toward physical education with regard to sex and sport participation. *Perceptual and Motor Skills*, 98 (3), 754-758.
- Ekici S., Bayraktar A. & Hacıcaferoğlu B. (2010). Lise öğrencilerinin beden eğitimi dersi tutumlarının değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 8 (1), 830-839.
- Erden, M. & Fidan, N. (1998). *Eğitime giriş*. Ankara: Alkım.
- Erkmen, G., Tekin, M., & Taşgın, Ö. (2006). Özel ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerin çeşitli değişkenlere göre beden eğitim dersi hakkındaki tutum ve görüşleri. 9. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*, 3-5 Kasım, Muğla Üniversitesi.
- Eroğlu, B. (2011). *Öğretmenlik uygulamasının beden eğitimi öğretmeni adaylarının mesleki yeterlilik ve mesleğe yönelik tutumları üzerine etkileri*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Erol, S., Arabacı, R., Acar, Z. A. (2003). Bursa Nilüfer ilçesi ilköğretim okullarındaki öğrenci velilerinin beden eğitimi ve spora bakış açılarının incelenmesi. III. *Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Olimpik Eğitim ve Spor Kültürü Sempozyumu*, 23-24 Mayıs, Bursa 1 (1), 33-41.
- Erol, S., Korkmaz, Haşıl N.; ACAR Z. A. (2005). Bursa ilinde bulunan anaokullarındaki öğrenci velilerinin beden eğitimi ve spora bakış açılarının incelenmesi. 4. *Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu*. 10-11 Haziran, Bursa, 15 (1), 272-279.
- Freedman, J., Sears, D. & Carlsmith, J. (1989). *Sosyal psikoloji*. İstanbul: Ara.
- Gary, E. B., & David, A.B. (1991). Children's attitudes towards activity and perceptions of physical education. *Health Education Research*, 6 (4), 465-478.
- Genç, M. (2001). *İlköğretim okullarının ikinci kademesindeki öğrencilerin fen bilgisi dersine karşı tutumlarının değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Manisa.
- Glasser, W. (1999). *Okulda kaliteli eğitim. (1. Baskı)*. İstanbul: Beyaz.
- Gökdoğan, Ö. (2011). *Ceza infaz kurumlarında eğitimin önemi*. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Güllü, M. (2007). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının araştırılması*. Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güllü M., & Güçlü M. (2009). Ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeği geliştirilmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3 (2), 138-151.
- Güllü, M., & Korucu, G., (2005). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitim derslerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. 4. *Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu*. 10-11 Haziran, Bursa: Burfaş.
- Gürbüz, P. (2003). *Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının öğrenim gördükleri alana ilişkin tutumları*. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Halsey, E., & Porter, L. (1963). *Physical education for children*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

- Harmandar, İ.H. (2004). *Beden eğitimi ve spor'da özel öğretim yöntemleri*. Ankara: Nobel.
- Holoğlu, O.G. (2006). *İlköğretim ikinci kademedeki öğrenim gören kız öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları*. Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Hoşgörür, V., & Taştan, N. (2007). *Eğitimin işlevleri*. Ankara: Pegem.
- Hünük D. (2006) *Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının sınıf düzeyi, öğrenci cinsiyeti, öğretmen cinsiyeti ve spora aktif katılımları açısından karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- İmamoğlu, C. (2011). *Aktif olarak spor yapan ve yapmayan lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- İnceoğlu, M. (2000). *Tutum-algı iletişim*. Ankara: İmaj.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1985). *İnsan ve insanlar*. İstanbul: Beta.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2005). *Yeni insan ve insanlar, (Onuncu Basım)*. İstanbul: Evrim.
- Kalemoğlu, Y. (2011). *Türkiye ve İngiltere'deki ilköğretim beden eğitimi dersi öğretim programlarının öğretmen görüşlerine göre karşılaştırılmalı olarak incelenmesi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kangalgil, M., Hünük D., & Demirhan G. (2006). İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 17 (2), 48-57
- Karakuş, E. (2005). *Resmi ortaöğretim kurumlarında beden eğitimi derslerinin uygulamalarında karşılaşılan sorunlara ilişkin öğrencilerin ve beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri (Kırıkkale ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaptan, S. (1983). *Bilimsel araştırma teknikleri ve istatistik yöntemleri*. Ankara: Tekışık.
- Kaptan, S. (1991). *Bilimsel araştırma teknikleri ve istatistik yöntemleri*. Ankara: Tekışık.
- Karasar, N. (1991). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel

- Kayıkçı, K., & Sabancı, A. (2009). Yeni ilköğretim programının değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 181 (1), 240-252.
- Kıncal, R. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel.
- Kır, R. (2012). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ve davranışları*. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale.
- Koca, C., Aşçı, F.H., & Demirhan, G. (2005). Attitudes toward physical education and class preferences of Turkish adolescents in terms of school gender composition. *Adolescence*, 40 (158), 365-373.
- Koca, C., & Aşçı, F. H. (2006). An examination of self-presentational concern of Turkish adolescents: An example of physical education setting. *Adolencense*, 41 (161), 186-197.
- Koca, C., & Demirhan, G. (2004). An examination of high school students' attitudes toward physical education with regard to sex and sport participation. *Percept Motor Skill*, 98 (1), 754-758.
- Koçak, S., & Hürmeriç, I. (2006). Attitudes toward physical education classes of primary school students in Turkey. *Perceptual & Motor Skills*, 103 (1), 296-300.
- Koçak, S., & Kirazcı, S. (1997). Beden eğitimine karşı geliştirilen tutumlarda cinsiyet belirli bir unsur mudur?. *I. Uluslararası Spor psikolojisi Sempozyumu*. 10-12 Ekim. Mersin.
- Koçyiğit, E. (2002). *Aynı tutumu ölçmeye yönelik olarak hazırlanmış likert tipi ölçekle iki farklı metrik ölçeğin psikometrik özelliklerinin karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Köksal, B. (1995). *İstatistik analiz metotları*. İstanbul: Çağlayan.
- Krech, D., & Crutchfield, R. S. (1980). *Sosyal psikoloji*. İstanbul: (Üçüncü Baskı). Ötüken.
- Kumartaşlı, M. (2009). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının ve yaşam doyum düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Lumpkin, A. (1990). *Physical education and sport: A contemporary introduction*. Saint Louis: Times Mirror/Mosby College.

- Lund J. L., & Fortman.M. (2002). Performance-based assesment for middle and high school physical education. *Human Kinetics*, USA.
- MEB. (1995). *İlköğretim okulları, lise ve dengi okullar beden eğitimi dersi öğretim programı*. İstanbul: Milli Eğitim.
- MEB. (2000). *Beden eğitimi öğretmenlerinin ders içi ve ders dışı çalışmaları rehberi*. Ankara: Milli Eğitim.
- MEB (2005). *İlköğretim 1-5. sınıf programları tanıtım el kitabı*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- MEB (2018). http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_02/21173451_ort_ogrtm_hdc_2018_pdf_adresinden_erisilmistir.
- Mirzeoğlu. N. (Editör). (2003). *Spor bilimlerine giriş*. Ankara: Bağırhan.
- Mollaoğulları, H., & Korucu, G., (2005). Denizli ilköğretim okullarında beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları güçlükler ve okul yöneticilerinin beden eğitimi derslerinde karşılaşılan sorunlarla ilgili düşüncelerinin değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi. 4. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu*, 10–11 Haziran, Bursa.
- Nebioğlu, D. (2006). *Beden eğitimi dersi genel esasları ve planlanması denetimi*. Ankara: Nobel.
- Ozankaya, Ö. (1975). *Toplumbilim terimleri sözlüğü*. Ankara: TDK.
- Özbaydar, S.(1986). *İnsan davranışlarının sınırları, spor psikolojisi*. İstanbul: Altın.
- Özgüven, İ. E. (1994). *Bireyi tanıma teknikleri*. Ankara: PDREM.
- Özkan ,R. (2011). *Genel lise ve imam hatip lisesi öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özkan, Y. (2003). *Uygulamalı istatistik 2*. Adapazarı: Sakarya.
- Öztürk, H. (2000). *Ortaöğretim öğrencilerinin sportif beklenti ve alışkanlıkları*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Pangrazzi, R., P. (2007). *Dynamic physical education for elementary school children*. San Francisco: Pearson Education Inc.
- Papadopoulou, S.K., Hassapidou, M., Papadopoulou, S.D., Petrakis, A., Dalkıranıs, A. and Fahantıdou, A. (2004). Physical activity of adolescents in thessaloniki. *Spor Hekimliği Dergisi*, 39 (1), 87-94.
- Penner, L. A. (1978). *Social psychology*. Newyork: Oxford University.
- Pulur, A. & elik, Z. (2011). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları. *Van Yüzüncüyıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayısı*. 19 (1), 15-121.
- Sakallı, N. (2001). *Sosyal etkiler*. Ankara: İmge.
- Silah, M.(2000). *Sosyal psikoloji*. Ankara: Gazi.
- Silverman, S. & Scrabis, K.A. (2004). A review of research on instructional theory in physical education 2002-2003. *International Journal of Physical Education*, 41, (1), 4-12.
- Sönmez, G. (1989). *İlkokullarda beden eğitimi dersi uygulamaları ile ilgili sorunlar*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Stelzer, J., Ernest, J.M., Fenster, M.J. ve Langford, G. (2004). Attitudes toward physical education: A study of highschool students from four countries Austria, Czechrepublic, Engand and USA. *College Student Journal*, 38, (2), 602-611.
- Şanslı, Ş. (2012). *Araştırma ve örnekleme yöntemleri*. Ankara: Nobel.
- Sherif, M. & Sherif, C. (1996). *Sosyal psikolojiye giriş 2*. İstanbul: Sosyal.
- Solomon, D. (1997). *Fair play in the gymnassium: improving socila skills among elementary school students*. Journal of Physical Education, Recreation and Dance.
- Şirinkan, A., Çalışkan, E., Gündoğdu, K., Şirinkan, S., Bay, E., & Kürkçü, R., (2008). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersleri hakkındaki görüşleri (Erzurum ili örneği). *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10 (1). 53-57.
- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB). (2004). *Talim ve Terbiye Kurulu program geliştirme çalışmaları*. www.ttkb.meb.gov.tr adresinden edinilmiştir.

- Tamer, K., & Pulur, A. (2001). *Beden eğitimi ve sporda öğretim yöntemleri*. Ankara: Kozan.
- Tamer, K. (1987). *Beden eğitimi ve oyun öğretimi*. Ankara: Açıköğretim Fakültesi.
- Taşdemir, K., Baloğlu, N., & Topcan, C. (2000). *Milli Eğitimin yasal temelleri*. Ankara: Ocak.
- Taşgım, Ö., & Tekin, M. (2009). Çeşitli değişkenlere göre ilköğretim ve orta öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum ve görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17 (2), 457-466.
- Tavlaş, S. (2011). *Erzurum ilindeki ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi*. Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Erzurum.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi*. Ankara: Nobel.
- Taylor, S. E. Peplav, L. A., & Sears, D. O. (1996). *Social psychology, (Eleventh edition)*. New Jersey: Pearson Education International.
- Tekarslan, E. Baysal, C. Sencan, H., & Kılınç, T. (1989). *Sosyal psikoloji*. İstanbul: Filiz.
- Temizkan, M. (2008). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi Yaz 2008*, 6(3), 461-486.
- Trenor, L., Graber, K., Housner, L. & Wiegand, R. (1998). Middle school students' perceptions of coeducational and same-sex physical education classes. *Journal of Teaching in Physical Education*, 18 (1), 43-56.
- Trudeau, F., & Shephard, R. J. (2005). Contribution of school programmes to physical activity levels and attitudes in children and adults. *Sports Medicine*, 35 (2), 89-105.
- Tutal, V. (2011). İlköğretim öğrenci velilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayısı*, 15 (1), 142-153.
- Usal, A., & Kuşluvan, Z. (1999). *Davranış bilimleri (Sosyal psikoloji)*. (Üçüncü Baskı). İzmir: Barış.
- Ünver, Ö., & Gamgam, H. (2006). *Uygulamalı temel istatistik yöntemler*. Ankara: Seçkin.

- Wersch, V. A., Trew, K., & Turner, I. (1992). Post-primary school pupil's interest in physical education: age and gender differences. *Journal of Teaching in Physical Education*, 18 (1), 43-55.
- Wuest, A. D., & Bucher C. A. (1999). Foundations of physical education and sport. *McGraw- Hill, Boston*, 13 (1), 43–45.
- Yaprak, P., & Amman, T. (2009). Sporda kadınlar ve sorunları. *Türkiye Kick Boks Federasyonu Spor Bilimleri Dergisi*. 2 (1), 39-49.

EKLER

EK 1. Anket Formu

Sayın öğrenci,

Bu anket, “**Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi**” adlı bilimsel çalışmada kullanılacaktır.

Sizlerin soruları dikkatli ve doğru bir şekilde cevaplamanız, bu araştırmada tutarlı ve geçerli sonuçlar alınmasını sağlayacaktır. Lütfen soruları okuduktan sonra size en uygun gelen seçeneğin üzerini (X) işaretleyiniz. Anketin hiçbir yerine adınızı yazmayınız.

Göstereceğiniz ilgi ve yardımlar için şimdiden teşekkür eder, derslerinizde başarılar dilerim.

Esra YILDIZ

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri
Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi

I. BÖLÜM

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz?

☐ Kız ☐ Erkek

2. Sınıfınız?

☐ 9.sınıf ☐ 10. sınıf ☐ 11.sınıf ☐ 12.sınıf

3. Okul türünüz nedir?

☐ Anadolu Lisesi ☐ Atatürk Mesleki ve Teknik Lisesi ☐ İmam Hatip Lisesi ☐ Sağlık Meslek Lisesi

4. Yaşınız?

☐ 14 ve altı ☐ 15 ☐ 16 ☐ 17 ☐ 18 ve üstü

5.Kaç kardeşiniz var?

☐ 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7 ve üstü

6. Kardeşinin veya kardeşlerinizden bir (birkaçı)fiziksel aktivite veya spor yapıyor mu?

☐ Evet ☐ Hayır

7. Babanızın eğitim durumu nedir?

☐ Okur –yazar değil ☐ Okur-yazar ☐ ilkokul ☐ ortaokul ☐ lise ☐ üniversite

8. Annenizin eğitim durumu nedir?

☐ Okur –yazar değil ☐ Okur-yazar ☐ ilkokul ☐ ortaokul ☐ lise ☐ üniversite

9. Ailenizin ortalama aylık geliri ne kadardır? (Sabit bir aylık geliriniz yoksa, ortalama yıllık gelirinizi 12 aya bölünüz)

☐ 891 TL (Asgari ücret) ve altı ☐ 892 -2.000TL ☐ 2001- 3000 TL

☐ 3001- 5000 TL ☐ 5001 ve üstü TL

10. Üniversite giriş sınavı için hazırlık kurslarına (Dershane, Etüt Merkezi, özel ders....vb) gidiyor musunuz?

☐ Evet ☐ Bazen ☐ Hayır

11. Okulunuzdaki spor alanlarını yeteri kadar kullanabiliyor musunuz?

☐ Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır

12. Okul dışı serbest zamanlarınızda egzersiz veya sporu ne sıklıkla yapıyorsunuz?

☐ Her zaman ☐ Ara sıra ☐ Nadiren ☐ Hiç

13. Bir kulüpte (futbol, basketbol, karate, masatenisi, güreş, vb) düzenli olarak spor yapıyor musunuz?

☐ Evet ☐ Bazen ☐ Hayır

14. Anne veya babanızdan aktif olarak sporla uğraşan var mı?

☐ Yok ☐ Anne ☐ Baba

II. BÖLÜM
ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİ İÇİN
BEDEN EĞİTİMİ DERSİ TUTUM ÖLÇEĞİ

Sayın öğrenci,

Aşağıda beden eğitimi dersi ile ilgili cümleler bulunmaktadır. Her cümlenin karşısında beş (5) cevap seçeneği vardır. Her cümleyi dikkatlice okuduktan sonra cümledeki ifadeye ne düzeyde katılıyorsanız, o cevap seçeneğini (X) işaretleyiniz. Cevap seçenekleri arasında doğru ya da yanlış cevap yoktur. Cevap verirken de sadece haftalık ders programınız dâhilindeki beden eğitimi derslerini göz önünde bulundurunuz. Lütfen hiçbir soruyu boş bırakmayınız.

1= Kesinlikle Katılmıyorum

2= Katılmıyorum

3= Kararsızım

4= Katılıyorum

5= Kesinlikle Katılıyorum

1. Beden eğitimi derslerini sabırsızlıkla beklerim.	(1) (2) (3) (4) (5)
2. Beden eğitimi derslerinde kendimi zinde hissederim.	(1) (2) (3) (4) (5)
3. Beden eğitimi dersini gereksiz bir ders olarak görüyorum.	(1) (2) (3) (4) (5)
4. Beden eğitimi ders aktivitelerinde iyi duruş alışkanlığı kazanıyorum.	(1) (2) (3) (4) (5)
5. Beden eğitimi derslerinde karşılaştığımız spor dallarının (voleybol, futbol vs.) saha ölçüleri, araç ve gereçleri ile ilgili bilgiler ilgimi çekiyor.	(1) (2) (3) (4) (5)
6. Beden eğitimi dersinde karşılaştığımız spor dalları ile ilgili temel becerileri (parmak pas, vs) öğrenmekten zevk alıyorum.	(1) (2) (3) (4) (5)

7. Beden eğitimi dersleri sayesinde sporun sağlığa ne kadar yararlı olduğunu anlıyorum.	(1) (2) (3) (4) (5)
8. Beden eğitimi derslerinde öğrendiğim becerileri okul dışı aktivitelerde de uyguluyorum.	(1) (2) (3) (4) (5)
9. Beden eğitimi derslerinde temel sağlık kuralları ile ilgili bilgilerim artıyor.	(1) (2) (3) (4) (5)
10. Beden eğitimi ders etkinlikleri az iletişim kurduğum sınıf arkadaşlarımla iletişimimizi artırıyor.	(1) (2) (3) (4) (5)
11. Beden eğitimi ders etkinlikleri yakın olduğum arkadaşlarımla samimiyetimizi daha da güçlendiriyor.	(1) (2) (3) (4) (5)
12. Beden eğitimi ders aktiviteleri kendime güven duymamı sağlıyor.	(1) (2) (3) (4) (5)
13. Beden eğitimi ders aktivitelerinde arkadaşlarımla dostça oynuyorum.	(1) (2) (3) (4) (5)
14. Beden eğitimi derslerinin, günlük hayatın düzenine ve kurallarına uymayı kolaylaştırdığını düşünüyorum.	(1) (2) (3) (4) (5)
15. Beden eğitimi dersine katılmaktan zevk duyuyorum.	(1) (2) (3) (4) (5)
16. Beden eğitimi dersleri sınıf içi etkileşimimizi artırıyor.	(1) (2) (3) (4) (5)
17. Beden eğitimi dersinde bir şey öğrenmediğimi düşünüyorum.	(1) (2) (3) (4) (5)
18. Haftalık beden eğitimi ders saat sayısı daha fazla olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)
19. Beden eğitimi derslerinde genellikle eşofmanlarımızı giyinip hiçbir şey yapmadan tekrar çıkartıyoruz.	(1) (2) (3) (4) (5)
20. Beden eğitimi dersinde öğrendiğimiz bilgi, beceriler ve aktivitelerin ileriki hayatımızda hiç işimize yaramayacağını düşünüyorum.	(1) (2) (3) (4) (5)
21. Beden eğitimi ders aktiviteleri fiziksel gelişime katkı sağladığını düşünüyorum.	(1) (2) (3) (4) (5)
22. Beden eğitimi derslerinde rahatlayıp gevşiyorum.	(1) (2) (3) (4) (5)
23. Beden eğitimi dersleri sayesinde spor dallarını daha iyi tanıdığımı düşünüyorum.	(1) (2) (3) (4) (5)
24. Beden eğitimi dersi yaramaz ve tembel öğrencilerin dersidir.	(1) (2) (3) (4) (5)

25. Beden eğitimi dersi okul programlarından çıkartılmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)
26. Beden eğitimi ders aktivitelerine katılmak istemiyorum.	(1) (2) (3) (4) (5)
27. Beden eğitimi dersleri sayesinde yeteneklerimin farkına varıyorum.	(1) (2) (3) (4) (5)
28. Beden eğitimi ders aktiviteleri sayesinde sağlığımı daha iyi koruyorum.	(1) (2) (3) (4) (5)
29. Üniversiteye giriş sınav kaygısı varken beden eğitimi dersine katılmak beni rahatsız ediyor.	(1) (2) (3) (4) (5)
30. Beden eğitimi derslerinde çoğunlukla gereksiz bilgi ve beceriler öğreniyoruz.	(1) (2) (3) (4) (5)
31. Beden eğitimi dersleri insanı okul dışında da egzersiz ve spor yapmaya teşvik ediyor.	(1) (2) (3) (4) (5)
32. Beden eğitimi derslerinde sinir, kas ve eklem koordinasyonumuzu geliştirici hareketler yapıyoruz.	(1) (2) (3) (4) (5)
33. Beden eğitimi ders aktiviteleri sayesinde zararlı alışkanlıklardan uzak duruyorum.	(1) (2) (3) (4) (5)
34. Beden eğitimi ders etkinliklerine sadece yüksek not almak için katılıyorum.	(1) (2) (3) (4) (5)
35. Beden eğitimi ders aktiviteleri öğrencileri okul kurallarını çiğnemeye teşvik ediyor.	(1) (2) (3) (4) (5)

Ek 2. Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden Alınan İzin Yazısı

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

ALİ GÜNGÖR

Sayı : 14588481-605.99-E.5516273
Konu: Araştırma izni

29.05.2015

BALA İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi: a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 2012/13 nolu Genelgesi.
b) Gazi Üniversitesinin 07/05/2015 tarihli ve 1780 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi Esra YILDIZ'ın "**Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine ilişkin tutumlarının araştırılması**" başlıklı tezi kapsamında ilçenize bağlı ekli listede belirtilen okullarda anket yapması Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Anket formunun (4 sayfa) uygulama yapılacak sayıda araştırmacı tarafından çoğaltılarak, araştırmanın ilgi (a) genelge çerçevesinde, ilçe milli eğitim müdürlüklerinin sorumluluğunda, okul ve kurum yöneticileri de uygun gördüğü takdirde gönüllülük esasına göre uygulanmasını rica ederim.

Ali GÜNGÖR
Müdür a.
Şube Müdürü

EK:
1-Anket formu (4 sayfa)
2-Okul listesi (1 sayfa)

Atatürk Blv. 06648 Kızılay/ANKARA
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr
e-posta: adsoyad@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Ad SOYAD Ünvan
Tel: (0 312) XXX XX XX
Faks: (0 312) XXX XX XX

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden e1b8-244f-30ce-8e52-4686 kodu ile teyit edilebilir.

GAZİ GELECEKTİR...